

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Prezident Sumqayıtda abadlıq işləri və yeni müəssisələrin fəaliyyəti ilə tanış olub

Sumqayıt Şəhidlər xiyabanında
“Qalib Əsgər” abidəsi ucaldılıb

Prezident İlham Əliyev iyulun 20-də Sumqayıt şəhərində olub. Dövlət başçısı Sumqayıt şəhərində ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib, sonra Şəhidlər xiyabanında aparılan əsaslı təmir və yenidənqurma işləri ilə tanış olub.

Sumqayıt Şəhidlər xiyabanında aparılan yenidənqurma işləri çərçivəsində burada “Qalib Əsgər” abidəsi də ucaldılıb. Dövlət başçısı “Qalib Əsgər” abidəsinin və Xocalı faciəsi qurbanlarının xatirəsinə həsr olunan abidənin önünə gül dəstələri qoyub.

davamı səh. 2-də

Azad edilmiş ərazilərdə bərpa, tikinti və idarəetmə xidməti üzrə qurumlar

Prezident İlham Əliyev iyulun 21-də “Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” publik hüquqi şəxsin yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında” fərman imzalayıb. Fərmanla “Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti”nin Nizamnaməsi də təsdiq edilib.

Dövlət başçısının digər fərmanı ilə “Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonunda 1 sayılı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” publik hüquqi şəxs yaradılıb.

səh. 2

Mədəniyyət naziri Qəbələdə vətəndaşların müraciətini dinləyib

Mədəniyyət naziri Anar Kərimov iyulun 21-də Qəbələ Rayon Mədəniyyət Mərkəzində Qəbələ və Oğuz sakinləri, eləcə də digər rayonlardan qəbula gələn vətəndaşlarla görüşüb.

Qəbula gələn sakinlərin müraciətləri işlə təmin olunma, kitab nəşrinə köməklik göstərilməsi, iş yerinin dəyişdirilməsi, şəhid adının əbədləşdirilməsi və digər məsələləri əhatə edib.

səh. 3

Media islahatlarında yeni hədəflərə doğru

Iyulun 21-də, Milli Mətbuat Günü ərəfəsində Azərbaycan Respublikası Medianın İnkişafı Agentliyinin təşkilatçılığı ilə Bakıda “Dərinləşən media islahatları: Yeni hədəflərə doğru” mövzusunda konfrans keçirilib.

səh. 2

Estoniyada “Azərbaycan naxışları”

Estoniyanın paytaxtı Tallində bu şəhərdə yaşayan azərbaycanlı rəssam Rövnən Quliyevin (Rövnən Nur) əsərlərindən ibarət “Azərbaycan naxışları” adlı sərgi keçirilib. Şəhərdəki Arxitektura və Dizayn Qalereyasında açılan sərgi Diasporla İş Üzrə Dövlət Komitəsi və Azərbaycanın Estoniyadakı Səfirliyinin dəstəyi ilə “Şuşa III” çərçivəsində təşkil edilib.

səh. 8

“Nizami
Gəncəvini
biz də
sevirik”

səh. 3

“Azərbaycanı dünyaya tanıdaq”

Şuşa və Qafqaz Albaniyası haqqında nəşrlər
30-dək ölkənin kitabxanalarına göndərilib

səh. 3

“Əkinçi”dən başlanan işıqlı yol...

Azərbaycan milli mətbuatının 147 yaşı tamam olur

“Qəzet dərviş kimi nağıl deyə bilməz; onun borcudur işlərin yaxşı və yamanlığı-nı ayinə kimi xalqa göstərsin, ta xalq öz nikübdəndən xəbərdar olub onun əlacı-nın dəlincan olsun”.

Bu fikirlər Azərbaycan milli mətbuatının qaranquşu olan “Əkinçi” qəzetinin yaradıcısı, görkəmli təbiətşünas alim, maarif fədaisi, Vətənimizin gerçək təəssübkeşlərindən Həsən bəy Zərdəbiyə (1842-1907) məxsusdur.

Bəli, ilk qəzetimiz dərvişlik etmək üçün yaradılmamışdı. O, uzun illərdir müstəmləkə zülmü altında inləyən xalqın bəsirət gözünü açmağa, ətrafına, ən əsası isə öz taleyinə nəzər salması üçün min bir çətinliklə araya-ərsəyə gətirilmişdi.

1875-ci il iyulun 22-də H.Zərdəbinin redaktorluğu ilə ana dilimizdə ilk mətbu orqan – “Əkinçi” qəzeti nəşrə başlayıb, iki il ərzində 56 sayı işıq üzü görüb. Bu qısa ömründə qəzet mədəni-maarif tariximizdə, Azərbaycan xalqının milli oyanışı və özünü-dərki yolunda tarixi səhifə açmağa nail olub. “Əkinçi”nin nəşrə başladığı 22 iyul tarixi təqvimimizə Milli Mətbuat Günü – media işçilərinin peşə bayramı kimi yazılıb.

Necə ki, Mirzə Cəlil “Molla Nəsrəddin”i təbiət özü yaratdı, zamanə özü yaratdı” deyirdi, elə “Əkinçi”mizi də təbiət və zamanə yaratmışdı. Daha doğrusu, onu zamanənin təbiətşünası yaratmışdı. Həsən bəy təkcə təbiətşünas deyildi, həm də cəmiyyətşünas

mütəfəkkir idi. O, haradan, nədən və necə başlamağı dəqiq bilirdi. Və haqlı olaraq rişədən başlamışdı. Həmin dövrdə əksəriyyət alim, arif deyildi. İstənilən mütərəqqi addımı əkinçi-biçinci üçün atmaq düzgün qərar idi...

davamı səh. 6-da

VIII Muğam Televiziya Müsabiqəsinə Şuşada yekun vurulacaq

qala-konserti mədəniyyət pay-taxtımız Şuşada keçiriləcək.

Qeyd edək ki, müsabiqədə ifaçıları Xalq artistləri Arif Babayev, Səkinə İsmayılova, Mələkxanım Əyyubova, Sərdar Fərəcov,

Məsum İbrahimov, Nəzakət Teymurova, Teyyub Aslanov, Əməkdar artist Fərqanə Qasimova və Əməkdar mədəniyyət işçisi İlqar Fəhmiden ibarət münisiflər heyəti qiymətləndirir.

İştirakçı Ülker Abdullayeva bu həftəyə qədər müsabiqədə iştirakını böyük qürur və fəxr hesab edir. Daşqın Kürçaylı da muğamsevərlərin diqqətini çəkən iştirakçılardandır. Gənc xanəndə son həftəni həyəcan və məsulyyət dolu dəqiqələr adlandırır. Bütün iştirakçılara uğur arzu edərək layiq olanın qazanmasını istəyir.

Münsif, Xalq artisti Məsum İbrahimov da fikirlərini bölüşüb: “Bu neçə həftə ərzində tamaşaçıların gözü qarşısında şəffaf şəkildə gənclərin ifasını xalqımıza təqdim etdik. Sona yaxınlaşdıq, güclülərin güclüsü qaldı. Onların hər birinin ifası bizim üçün önəmlidir. Sadəcə, hər bir müsabiqədə olduğu kimi, burada da sona kimi gedən və yarı yolda yorulanlar oldu”.

Hacıkənddə II Milli Yaylaq Festivalı keçiriləcək

Iyulun 29-31-də Gəncə şəhərinin Hacıkənd qəsəbəsi ərazisindəki Xan yaylağında II Milli Yaylaq Festivalı keçiriləcək.

Pandemiyanın yaratdığı ikillik fasilədən sonra bərpa olunan festival “Cavad Xan” Tarix və Mədəniyyət Fondu və “Kap.az” – Fərqli Turizm MMC-nin təşəbbüsü, Mədəniyyət Nazirliyi, TİKA – Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi, Gənclər və İdman Nazirliyi, Dünya Etnoidman Konfederasiyası, Dövlət Turizm Agentliyi, Dövlət Məşğulluq Agentliyi, KOBİA, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti, Göygöl Rayon İcra Hakimiyyəti və digər qurumların tərəfdaşlığı və dəstəyi ilə gerçəkləşəcək.

Festivala 20-dən çox ölkədən 300-ə yaxın iştirakçının və fəxri qonağın qatılması nəzərdə tutulur.

Festivalda “Yaylaq (idman) oyunları” şərti adı altında qədim kökə söykənən yorğa at yarışları, atüstü oyunlar və milli idman

növləri üzrə yarışlar və nümunəvi çıxışlar təşkil olunacaq. Mədəni-etnoqrafik hissədə aşıqların deyişməsi, milli rəqslər (yallılar, cəngilər), xalq mahnıları, tamaşalar yer alacaq. Etno-qəsəbənin ərazisində yaşayış yurdları (alaçıqlar) ilə yanaşı, Cıdır meydanı, “Yaylaq (kənd təsərrüfatı) bazarı”, “Sənətkarlıq guşəsi”, “Dədə Qorqud ocağı” (tamaşalar üçün səhnə), “Yaylaq yatağı” (təsərrüfat heyvanları üçün yerlər), “Pəhləvan meydanı” (yarış sahəsi), “Aşıq Ələsgər ocağı”, “Yaylaq süfrəsi” (yaylaq kulinariyası) və digər tematik sahələr mövcud olacaq.

Qeyd edək ki, I Milli Yaylaq Festivalı 2019-cu il 26-28 iyul tarixində Gədəbəyin Düzüyd-Miskinli yaylağında keçirilib. İlk festivala 16 ölkədən 100-dən çox nümayəndə qatılıb.

Ömür illərlə deyil, əməllərlə ölçülür...

Milli kino sənətimizin tanınmış nümayəndələrindən biri, zəngin yaradıcılıq yolu (sənədli kinoda) keçmiş kinorejissor, Xalq artisti Yalçın Əfəndiyevin anadan olmasının 85 ili tamam olur. İstedadlı rejissor, həmkarlarının yaddaşında müsbət şəxsi keyfiyyətə malik insan kimi qalan sənətkarın yubileyi ərəfəsində xatirəsini dərin ehtiramla yad edir, yaradıcılığına nəzər salmağı özümüzə borc bilirik.

səh. 7

Qavaldaşda ifası ilə əsrlərin ritmini çağımıza daşımışdı...

Zərb çalğı alətlərinin kökləri çox-çox qədimlərə, ibtidai yaşayış dövrlərinə gedib çıxır. Həmin dövrlərdə insanlar müəyyən vasitələrlə ritmlər yaratmışlar.

Dünyada ən qədim insan məskənlərindən olan Qobustan qoruğundakı Cingirdağın etəklərində on-on iki min il əvvəllərə aid edilən qaya rəsmləri ilə yanaşı, “qavaldaş” adlanan böyük bir qaya parçası da var. Bu qayanı daş parçası və yaxud hər hansı bir cisimlə döyəcədikdə qavalın tembrinə uyğun səslər alınır...

1978-ci ildə Qobustan qayalarının füsunkar ritmi Çingiz Mehdiyevin sənətində “Qobustan qavaldası” kompozisiyasının yaranmasına səbəb olub...

səh. 5

Xan qızının
190 illik
yubileyi
qeyd olunub

səh. 4

Azad edilmiş ərazilərdə bərpa, tikinti və idarəetmə xidməti üzrə qurumlar yaradılıb

Prezident İlham Əliyev iyulun 21-də "Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxsin yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" fərman imzalayıb. Fərmanla "Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti"-nin Nizamnaməsi də təsdiq edilib.

Fərmanda qeyd olunur ki, Qarabağ İqtisadi Rayonunda Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad olunmuş ərazilərə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) əhalinin qayidişi ilə əlaqədar çoxmənzilli binaların və fərdi yaşayış evlərinin tikintisinin təşkili, bu qaydada tikilmiş çoxmənzilli binaların idarə edilməsi, habelə müvafiq ərazidə abadlaşdırma, yaşıllaşdırma və mənzil-kommunal təsərrüfatı sahələrində fəaliyyət göstərən publik hüquqi şəxsdir.

Xidmətin fəaliyyətinə ümumi rəhbərliyi və nəzarəti həyata keçirmək üçün sədr də daxil olmaqla beş üzvdən ibarət Müşahidə Şurası yaradılır. Xidmətin fəaliyyətinə cari rəhbərliyi Müşahidə Şurasının vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etdiyi icraçı direktor həyata keçirir. Xidmətin nizamnamə fondu 1 000 000 manatdır və dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına formalaşır.

Prezidentin iyulun 21-də imzaladığı digər fərmanla "Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonunda 1 sayılı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxs yaradılıb. Fərmanla "Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonunda 1 sayılı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti"-nin Nizamnaməsi təsdiqlənib.

Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonunda 1 sayılı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti Zəngilan rayonuna əhalinin qayidişi ilə əlaqədar çoxmənzilli binaların və fərdi yaşayış evlərinin tikintisinin təşkili, bu qaydada tikilmiş çoxmənzilli binaların idarə edilməsi, habelə müvafiq ərazidə abadlaşdırma, yaşıllaşdırma və mənzil-kommunal təsərrüfatı sahələrində fəaliyyət göstərən publik hüquqi şəxsdir.

Xidmətin fəaliyyətinə ümumi rəhbərliyi və nəzarəti həyata keçirmək üçün sədr də daxil olmaqla beş üzvdən ibarət Müşahidə Şurası yaradılır. Müşahidə Şurasının vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etdiyi icraçı direktor qurumun fəaliyyətinə cari rəhbərliyi həyata keçirəcək.

"Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonunda 1 sayılı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" publik hüquqi şəxsin nizamnamə fondu 500 000 manatdır və dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına formalaşır.

Hər iki publik hüquqi şəxs fərman qüvvəyə mindiyi tarixdən üç gün müddətində dövlət qeydiyyatına alınması üçün Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə müraciət etməli, dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra strukturunu, əməyin ödənişi fondunu, işçilərinin sayı həddini və onların əməkhaqlarının məbləğini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla bir ay müddətində təsdiq etməlidir.

Nazirlər Kabineti hər iki publik hüquqi şəxsin dövlət qeydiyyatına alındığı gündən bir ay müddətində nəqliyyat vasitələri və maddi-texniki təminat məsələlərinin həlli üçün zəruri tədbirlər görüb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat verməlidir.

Azərbaycanın mətbuat tarixinə dair sərgi

Medianın İnkişafı Agentliyinin (MEDİA) təşkilatçılığı ilə iyulun 22-də Şuşa şəhərində Beynəlxalq Media Forumu keçirilir.

Forumda iştirak etmək üçün 20-dək ölkədən gələn xarici media nümayəndələri iyulun 21-də Heydər Əliyev Mərkəzində "Azərbaycan çap mətbuatı tarixinin inciləri" adlı sərgi ilə tanış olublar.

Medianın İnkişafı Agentliyi tərəfindən təşkil olunan sərgidə 1920-ci ilədək nəşr edilən və ölkənin ictimai-siyasi həyatında, milli və ümumbəşəri dəyərlərin təbliğində müstəsna rol oynayan mətbu nəşrlər haqqında məlumatlar, həmçinin müasir dövrün çap mətbuatı nümunələri nümayiş etdirilib.

Qonaqlara dünya memarlığının nadir incilərindən sayılan Heydər Əliyev Mərkəzi haqqında da məlumat verilib. Forum iştirakçıları Heydər Əliyev Mərkəzindəki "Mini Azərbaycan" sərgisi ilə də maraqla tanış olublar. Diqqətə çatdırılıb ki, bu ekspozisiyada Bakıda və Azərbaycan regionlarındakı tarixi memarlıq abidələri və bir sıra müasir binaların maketləri nümayiş etdirilib.

Şuşa "Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı" missiyasını layiqincə yerinə yetirəcək

Bizim üçün əlamətdardır ki, Şuşa şəhəri məhz Türkiyənin Bursa şəhərində "Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı" seçilib. Böyük Qarabağ Zəfərindən sonra Şuşa şəhərinin beynəlxalq tədbirlərə uğurla ev sahibliyi etməsi bizi sevindirir. Əminik ki, Şuşa şəhəri Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı missiyasını layiqincə yerinə yetirəcək.

Bu sözləri Bursa Böyükşəhər Bələdiyyəsinin sədri Alınur Aktaş ifadə edib.

"Şuşa Türk dünyasının incisi, fəxrımız və iftixarımızdır!", - deyən Alınur Aktaş bildirib ki, Bur-sanın Türk

Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı estafetini Şuşaya verməsi Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığının daha bir təzahürüdür. Hazırda Bursa Türk dünyasının birliyi və həmrəyliyinə yönələn böyük layihələrə ev sahibliyi edir. Azərbaycanın bu proseslərdə fəal iştirakından çox məmnunuq.

Qeyd edək ki, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatına (TÜRKSOY) üzv ölkələrin Mədəniyyət Nazirləri Daimi Şurasının martın 31-də Türkiyənin Bursa şəhərində keçirilən fövqəladə iclasında Şuşa şəhəri 2023-cü il üçün "Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı" seçilib.

Prezident Sumqayıtda abadlıq işləri və yeni müəssisələrin fəaliyyəti ilə tanış olub

əvvəlki səh. 1-də

Şəhərin icra başçısı Zakir Fərəcov Şəhidlər xiyabanında görülməli işlər barədə məlumat verib. Bildirib ki, Sumqayıtda 1992-ci ildə salınan, 513 şəhidin uyuduğu Şəhidlər xiyabanı 2021-ci ildə əsaslı şəkildə təmir olunub, burada kompleks yenidənqurma işləri aparılıb, hündürlüyü 30 metr olan yeni bayraq dirəyi quraşdırılıb. Şəhidlər xiyabanının ərazisi genişləndirilərək 1,2 hektara çatdırılıb. Şəhidlər xiyabanında Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı itkin düşmüş 144 şəxs haqqında məlumatların əks olunduğu abidə ucaldılıb.

Dövlət başçısı Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında yeni istehsal müəssisələrinin açılış və təmələqyma mərasimlərində iştirak edib.

Burada yeni icrasına başlanan layihələrdən biri də "4MAPS Bilgi Teknolojileri" MMC-nin "Tədqiqat və inkişaf, kartoqrafiya və naviqasiya xidmətlərinin təşkili" layihəsidir. Layihə çərçivəsində müxtəlif xidmətlər təklif edəcək biznes mərkəzi inşa olunacaq. Mərkəz müasir ağıllı sensorla və yüksək dəqiqliyə malik texnologiya ilə təchiz ediləcək. "4MAPS Bilgi Teknolojileri" MMC-nin təsisçisi Abdullah Demirtaş Prezident İlham Əliyevə layihə barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, "4MAPS Bilgi Teknolojileri" MMC "Apple Maps", "Here Technologies" tətbiqinin MDB, Yaxın Şərq və Azərbaycan, "Yandex Maps" tətbiqinin isə Azərbaycan üzrə təmsilçisidir. Şirkətin əsas fəaliyyət sahəsi coğrafi (xəritə) məlumatların toplanması, formalaşdırılması, 3D və 4D xəritələrin istehsalı xidmətləri olsa da, yeni inşa ediləcək mərkəzdə program məhsulları, oyunlar, "metaverse" tətbiqlərinin hazırlanması xidmətlərinin də göstərilməsi planlaşdırılır. Layihənin reallaşdırılması ilə Şərqi Avropa, Gürcüstan, MDB, Orta Asiya ölkələri üçün xəritələrin formalaşdırılması mərkəzi (processing mərkəzi) Azərbaycanda fəaliyyət göstərəcək.

Prezident qeyd edib ki, Türkiyə ilə Azərbaycan arasında bir çox sahələrdə müxtəlif layihələr həyata keçirilib. Xüsusilə indi Qarabağda bütün bərpa işlərini bərabər görürük. Amma bu sahədə hələ ki, işlər olmayıb. Bu, birinci layihədir.

Abdullah Demirtaş dövlət başçısına məlumat verib ki, təmsilçisi olduğu hər üç mobil tətbiq xəritəsində erməni adları Azərbaycançaya təmənnaşız dəyişdirilib. Növbəti addım kimi "Google" platformasında Qarabağdakı yer adlarının yenilənməsi nəzərdə tutulur: "Apple"-da, "Here"-də, "Yandex"-də hamısını dəyişdirmişik. Biz "Google"-un tərəfdaşı deyilik. Amma "Google" üçün buradan cihazlarımızı göndərəcək, koordinatlarımızı ötürəcək və bildirəcəyik ki, artıq Azərbaycan buraya sahibdir...".

Prezident Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında "Tədqiqat və inkişaf, kartoqrafiya və naviqasiya xidmətlərinin təşkili" layihəsi üzrə mərkəzin təməlini qoyub.

İyulun 20-də 2 sayılı Sumqayıt regional "ASAN Xidmət" Mərkəzi istifadəyə verilib. Prezident İlham Əliyev Mərkəzin açılışında iştirak edib.

Media islahatlarında yeni hədəflərə doğru

Milli Mətbuat Günü ərəfəsində konfrans keçirilib

İyulun 21-də, Milli Mətbuat Günü ərəfəsində Azərbaycan Respublikası Medianın İnkişafı Agentliyinin təşkilatçılığı ilə Bakıda "Dərinləşən media islahatları: Yeni hədəflərə doğru" mövzusunda konfrans keçirilib.

Beynəlxalq media və ictimaiyyət nümayəndələrinin, xarici və yerli media ekspertlərinin iştirak etdikləri konfransın təşkilində məqsəd Azərbaycan mətbuatının keçirdiyi inkişaf yolu, müasir dövrdə media islahatları, əldə olunan ilk nəticələr və təhlilə yönələn fikir mübadiləsinin aparılmasıdır. MEDIA-nın icraçı direktoru Əhməd İsmayilov açılış nitqində bildirib ki, Medianın İnkişafı Agentliyi, ilk növbədə, media subyektlərinin iqtisadi müstəqilliyinin

gücləndirilməsi, maddi-texniki və hüquqi bazalarının möhkəmləndirilməsi, infrastrukturun modernləşdirilməsi, müvafiq sahədə yeni iqtisadi modelin yaradılmasını hədəfləyir və bu istiqamətdə atılacaq addımlara dəstək göstərir.

Konfrans "Xalq cəbhəsi" qəzetinin baş redaktoru Elçin Mirzəbəylinin moderatorluğuyla panel sessiyası ilə davam edib.

Paneldə çıxış edən Prezident Administrasiyası Qeyri-hökumət təşkilatları ilə iş və kommunika-

siya şöbəsinin müdür müavini Səadət Yusifova diqqətə çatdırıb ki, ötən əsrin 90-cı illərinin ikinci yarısından başlayaraq ümum-

milli lider Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi fundamental islahatlar nəticəsində müstəqil Azərbaycanın informasiya siyasətinin prioritetləri müəyyən edilib, senzura ləğv olunub, media üzərində dövlət nəzarəti aradan qaldırılıb, onun maddi-texniki bazası möhkəmləndirilib, yeni inkişaf perspektivləri açılıb. Cəmiyyətin həyatında medianın rolunun durmadan artdığını deyən Səadət Yusifova medianın fəaliyyətində hər zaman obyektivlik, modernləşmə, rəsonallıq, kreativlik, so-

sial məsuliyyət prinsiplərinin, milli maraqların daim rəhbər tutulmasının zəruriliyini vurğulayıb.

Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Axaşov tarixi "Əkinçi" qəzetindən başlayan milli mətbuatın keçirdiyi yola nəzər salıb.

Audiovizual Şuranın Aparat rəhbəri Fazil Novruzov təmsil etdiyi qurumun fəaliyyətindən bəhs edib. Qeyd edilib ki, milli mətbuatın qollarından biri də audiovizual mediadır.

Konfrans çərçivəsində MEDIA-nın yenilənmiş veb-saytının təqdimatı da olub. Bildirilib ki, yenilənmiş veb-sayt informativ olmaqla yanaşı, istifadəçilər üçün daha əlçatandır.

Media Reyestrinə hazırlığın ilkin mərhələsi başa çatıb

Media Reyestrinə hazırlığın ilkin mərhələsi artıq başa çatıb və işçi qaydada müvafiq orqanlarla müzakirə olunur. Düşünürük ki, müəyyən olunmuş müddətdə onun həyata keçirilməsinə nail olacağıq.

Azərbaycan Respublikası Medianın İnkişafı Agentliyinin (MEDİA) icraçı direktoru Əhməd İsmayilov bu barədə AZƏRTAC-a müsahibəsində deyib.

İcraçı direktor qeyd edib ki, Media Reyestri Azərbaycanda media mühitinin sağlamlaşdırılmasına, onun rəqabət qabiliyyətinin artırılmasına şərait yaradan vasitələrdən biridir. Reyestrin məqsədi media subyektlərinin sayının müəyyənləşdirilməsi, bununla da media subyektlərinə və onların işçilərinə tanınan hüquqların müdafiəsi mexanizminin formalaşdırılması, bu sahədə fəaliyyətin stimullaşdırılmasıdır.

Onun sözlərinə görə, reyestrə daxil edilmək üçün tələb olunan məlumatlar mahiyyət etibarilə mətbu nəşrlərin uçuğu zamanı tələb olunan məlumatlardır, sadəcə, müasir dövrün çağırışlarına uyğunlaşdırılıb. Onsuz da bu məlumatlar və sənədlər media subyektlərində mövcuddur, reyestr, sadəcə, onları vahid bazada toplayacaq və pərakəndəliyin qarşısını alacaq.

"Tələb olunan rəsmi məlumatın toplanmasında məqsəd həm media subyektlərinin, həm də jurnalistlərin fəaliyyətinin daha səmərəli təşkilini və onların hüquqlarının ən yüksək səviyyədə müdafiəsinin təmin edilməsi, heç bir qanuni əsas olmadan özünü media subyekti və ya jurnalist kimi təqdim edən və qeyd olunan statusdan sui-istifadə edən şəxslərin fəaliyyətinin qarşısının alınmasıdır. Reyestrin aparılması nəticəsində keyfiyyətli xəbər isteh-

salını dəstəkləmək, bu sahədə stimullaşdırıcı tədbirləri həyata keçirmək mümkün olacaq. Beləliklə, yaranacaq mühit rəqabət şəraitində peşəkar medianın önə çıxmasını və inkişafını təmin edəcək", - deyər Əhməd İsmayilov vurğulayıb.

Onu da qeyd edək ki, Milli Mətbuat Günü ərəfəsində Medianın İnkişafı Agentliyi tərəfindən keçirilən növbəti fərdi jurnalist müsabiqəsinin nəticələri də açıqlanıb. Müsəbiqəyə çap və onlayn media üzrə səkkiz, televiziya üzrə beş nominasiyada materiallar qəbul olunub. Çap və onlayn media üzrə hər nominasiyada 5, TV reportajları üzrə hər nominasiyada 2 qalib elan olunub. Qaliblər sırasında qəzetimizin əməkdaşı Həmidə Nizamiqızı ("Ən yaxşı mədəniyyət materialı" nominasiyası) da var.

Mədəniyyət naziri Qəbələdə vətəndaşların müraciətini dinləyib

Qəbula gələn sakinlərin müraciətləri işlə təmin olunma, əməyin qiymətləndirilməsi, kitab nəşrinə köməklik göstərilməsi, iş yerinin dəyişdirilməsi, şəhid adının əbədləşdirilməsi, dini məkanın bərpası və digər məsələləri əhatə edib.

Anar Kərimov vətəndaşların ayrı-ayrı məsələlərlə bağlı müraciətlərini dinləyib, ərizə və şikayətlərinə baxıb. Qaldırılan məsələlərin operativ, hərtərəfli araşdırılması və qanunvericiliyin tələblərinə uyğun həll edilməsi üçün müvafiq tapşırıqlar verilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tapşırığına uyğun olaraq, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları və digər idarəetmə qurumlarının rəhbərləri tərəfindən bölgələrdə vətəndaşların qəbulu keçirilir, sakinlərin müxtəlif məsələlərlə bağlı müraciətlərinin həlli ilə əlaqədar müvafiq addımlar atılır.

Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri Anar Kərimov iyulun 21-də Qəbələ Rayon Mədəniyyət Mərkəzində Qəbələ və Oğuz sakinləri, eləcə də digər rayonlardan qəbula gələn vətəndaşlarla görüşüb.

Əvvəlcə mədəniyyət naziri Anar Kərimov və rayonun icra başçısı Səbuhi Abdullayev Qəbələ şəhərində ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib, önünə gül dəstələri qoyublar.

Sonra Anar Kərimov Qəbələ Rayon Mədəniyyət Mərkəzinin fəaliyyəti ilə tanış olub. Nazirə məlumat verilib ki, müəssisə 1958-ci ildən mədəniyyət evi, 2013-cü ildən mədəniyyət mərkəzi olaraq fəaliyyət göstərir. Nazir mədəniyyət mərkəzinin birinci mərtəbəsində yerləşən Qəbələ Dövlət Rəsm Qalereyasına baxış keçirib. Bildirilib ki, 2006-cı ildən fəaliyyət göstərən qalereyanın fonduna ümumilikdə 224 əsər daxildir.

Daha sonra Qəbələ Rayon Mədəniyyət Mərkəzində nazirliyin məsul əməkdaşlarının da iştirakı ilə vətəndaşların qəbulu keçirilib.

Azərbaycan Milli Kitabxanasının Mədəniyyət Nazirliyi ilə birgə həyata keçirdiyi “Azərbaycanı dünyaya tanıdaq” layihəsi çərçivəsində Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə ərsəyə gələn nəşrlər – almaniyalı şərqşünas Mixael Hessin “Şuşanın irsi. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtının tarixi və inkişaf yolu” (alman dilində) və Peter Tibor Veresin “Qafqaz Albaniyası: Əsrlərin dərinliklərindən gələn bir ölkədir” (ingilis dilində) kitabları bir sıra ölkələrin kitabxanalarına göndərilib.

Milli Kitabxanadan bildirilib ki, Mixael Hessin kitabı (Michael Reinhard Heß. “Schuschas vermachtnis geschichte und werdegang der kulturhauptstadt Aserbaidschans”, München, 2022) Almaniya, Avstriya, İsveçrə, Lüksemburq Milli kitabxanaları, ABŞ Konqres Kitabxanası, Berlin

Humboldt Universiteti kitabxanası, Lixtenşteyn Dövlət Kitabxanası, Belçika Kral Kitabxanası, Roma Milli Mərkəzi Kitabxanası, Yaponiya Milli Parlament Kitabxanası olmaqla ümumilikdə 17 ölkəyə göndərilib.

Peter Tibor Veresin Qafqaz Albaniyası haqqında kitabı (“Caucasian Albania: a country from the depths of the centuries”, Budapest, 2021) isə ABŞ Konqres Kitabxanası, Los-Anceles Universitet Kitabxanası,

“Azərbaycanı dünyaya tanıdaq” Şuşa və Qafqaz Albaniyası haqqında nəşrlər 30-dək ölkənin kitabxanalarına göndərilib

ICESCO rəhbərindən ekstremist ideyalara qarşı mübarizəyə çağırış

İslam Dünyası Elm, Təhsil və Mədəniyyət Təşkilatının (ICESCO) Baş direktoru Salim bin Məhəmməd əl-Malik dünyada nifrət ritorikası və ekstremist ideyaların sürətlə yayılmasının dayanıqlı inkişaf hədəflərinə əngəl törətdiyini bildirib.

O, Mərakeş Krallığının təşəbbüsü ilə keçirilən Dini Liderlərin Fəaliyyət Planının qəbul edilməsinin 5-ci ildönümünə həsr olunmuş beynəlxalq simpoziumda dini liderləri, beynəlxalq təşkilatları bu mənfi tendensiya ilə mübarizədə səyləri birleşdirməyə çağırıb.

Baş direktor ksenofobiya və ekstremizmə qarşı ICESCO-nun yeni layihələri və proqramından bəhs edib. Vurğulayıb ki, dini və etnik tolerantlıq, dinc yanaşı yaşama prinsipinə və qanunlara ciddi əməl edilməsi sabitliyin və inkişafın təminatıdır. Beynəlxalq və regional təşkilatlar, dini liderlər və vətəndaş cəmiyyətləri bu istiqamətdə sıx əməkdaşlıq etməlidir.

Tədbirdə çıxış edən ekspertlər və ilahiyyatçı alimlər dinlərarası və mədəniyyətlərarası dialoqun əhəmiyyətindən danışib, həmçinin islamofobiya meyillərinin artması ilə bağlı narahatlıq ifadə ediblər.

Fransa, Britaniya, İsveç, İspaniya, İsrail, Estoniya, Belarus, Bolqarıstan, Çexiya, Çin, Qətər, Latviya, Litva, Macarıstan, Moldova, Polşa, Rumıniya, Slovakiya, Türkiyə, Yunanıstan, Cənubi Koreya, Rusiya, Pakistan Milli kitabxanaları, eləcə də Roma Milli Mərkəzi Kitabxanası, Kanada Milli Elmi Kitabxanası, Makedoniya Kliment Ohrid Universitet və Milli Kitabxanası, Danimarka Kopenhagen Kral Kitabxanası, Serbiya Matice adına Elmi İnstitutunun kitabxanası, Yaponiya Milli Parlament Kitabxanasının fondlarında yer alacaq.

Son iki il ərzində Milli Kitabxana “Azərbaycanı dünyaya tanıdaq” layihəsi çərçivəsində “Vətən müharibəsinin tarixi. Şəxsiyyət faktoru. 27 sentyabr-10 noyabr 2020-ci il” (rus dilində), Y.Bertelsin “Böyük Azərbaycan şairi Nizami” (ingilis və ərəb dillərində), Z.Göyüşovun “Nizami Gəncəvinin “İskəndərnamə” poemasının mədəniyyətlərarası dialoqda rolu” (yunan dilində), Çingiz Qacarın “Köhnə Şuşa” (ingilis və rus dillərində), Kərim Şükürovun “Azərbaycan millətlərarası münasibətlər sistemində 1648-1991” (rus dilində), “İrəvan xanlığı” (ingilis dilində), Mustafə Topçubaşovun “Paris arxiv: 1919-1921” (rus dilində) kitablarını və Azərbaycan tarixinə dair digər nəşrlərin dünyanın bir çox kitabxanalarına göndərilməsini təmin edib.

“Biz Azərbaycan ədəbiyyatı haqqında məlumatı dinləyərək məmnunluq və şərəf duyduq, ədiblərinizin öz xalqı üçün necə böyük işlər gördüyünün bir daha şahidi olduq. Biz gözəl təəssürlə muzeydən ayrılır, belə bir ədəbiyyat muzeyinin Pakistanda yaradılması ideyası ilə vətənə dönürük”.

Pakistanın Lahor Dövlət Universitetin Urdu dili kafedrasının müdiri, professor Saima İram bu sözləri AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyi ilə tanışlıqdan sonra muzeyin “Rəy kitabına yazıb.

Dost ölkənin nümayəndə heyəti AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda “Azərbaycan-Pakistan elmi-ədəbi əlaqələri” mövzusunda beynəlxalq konfransda iştirak etmək üçün Bakıya gəlib.

Konfransın açılış mərasimində çıxış edən AMEA-nın vitse-prezidenti, Ədəbiyyat İnstitutunun baş direktoru, akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycan-Pakistan diplomatik əlaqələrinin 30 illiyinə təhvil olən tədbirin Lahor Dövlət Universiteti ilə birgə təş-

kil edildiyini bildirib. Qeyd edib ki, bu səfər ərəfəsində AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında Pakistan güşəsi təşkil olunub.

Mərasimdə Pakistan İslam Respublikasının Azərbaycan-dakı səfirinin müavini Müəzzəm Əli, Lahor Dövlət Universiteti Urdu dili kafedrasının müdiri, professor Saima İram çıxış ediblər.

AMEA Sosiologiya İnstitutunun icraçı direktoru, tarix elmləri doktoru, Azərbaycan Respublikasının Pakistan İslam Respublikasındakı sabiq səfiri Eynulla Mədətli “Azərbaycan-Pakistan: dostluq və qardaşlığın tarixi kökləri”, Lahor Dövlət Universitetinin Ərəbşünaslıq və islamşünaslıq kafedrasının müdiri Hafiz Məhəmməd Nayem

“Nizami Gəncəvini biz də sevirik”

Bakıda “Azərbaycan-Pakistan elmi-ədəbi əlaqələri” beynəlxalq konfransı keçirilib

“Azərbaycan: multikulturalizmin və dinlərarası harmoniya modeli kimi”, Ədəbiyyat İnstitutunun Azərbaycan-Asiya ədəbi əlaqələri şöbəsinin müdiri, professor Bədrixan Əhmədov “Azərbaycan-Pakistan ədəbi əlaqələri: tarix və bu gün”, Lahor Dövlət Universitetinin Fars dili kafedrasının dosenti Babar Naseem Assi “Nizami Gəncəvi: “Xəməsə”nin yaradıcı şairi” mövzularında məruzə ediblər.

Pakistandan gələn nümayəndə heyəti AMEA-nın prezidenti vəzifəsinə icra edən akademik Arif Həşimovla görüşüb, AMEA-nın Rəyasət Heyətinin binası ilə tanış olub, Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyini, Nizami Gəncəvi adına Milli Azərbaycan Ədəbiyyatı Muzeyini ziyarət edib.

Pakistanlı alimlərin Nizaminin yurdu Gəncəyə də səfəri təşkil olunub. Onlar dahi şairin məqbərəsini, buradakı Nizami Gəncəvi muzeyini ziyarət ediblər. Səfər çərçivəsində 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı erməni silahlı qüvvələri tərəfindən raket hücumu nəticəsində dinc sakinlərin qətl edildiyi ərazi ziyarət olunub. Daha sonra qonaqlar Şah Abbas məscidi, Cavad xan türbəsi və Gəncə Dövlət Filarmonasında olublar.

“Azərbaycan-Pakistan elmi-ədəbi əlaqələri” beynəlxalq konf-

rans çərçivəsində AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında Pakistan güşəsinin açılışı olub.

Tədbir çərçivəsində Eynulla Mədətlinin “Pakistan: qısa tarixi-siyasi öçerklər”, Azərbaycan Yazıçıları Birliyinin (AYB) Bədii Tərcümə və Ədəbi Əlaqələr

Mərkəzinin “Dünya ədəbiyyatı” dərgisinin “Pakistan” xüsusi buraxılışı, pakistanlı məşhur şair, mütəfəkkir Məhəmməd İqbalın (1877-1938) “Seçilmiş əsərləri”, Bəsirə Əzizəlinin “Məhəmməd İqbalın həyatı və yaradıcılığı” kitablarının təqdimatı olub.

Urdu-Azərbaycan poeziya və mədəniyyət gecəsi

“Urdu Daily Jadid Post” qəzetinin baş redaktoru, Qlobal Mədəniyyət Federasiyasının baş katibi Təriq Feyzinin təşkilatçılığı ilə Bakıda ilk dəfə Urdu-Azərbaycan poeziya və mədəniyyət gecəsi keçirilib.

AMEA-nın vitse-prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun baş direktoru, akademik İsa Həbibbəyli, Ədəbiyyat İnstitu-

Arxeoloji irs nümunələrini muzeylərə təhvil verək

Dövlət Xidmətindən əhaliyə çağırış

Arxeoloji nümunələr tariximizə işıq salan, mədəni irsimizin mühüm elementlərindən biridir. Tez-tez müxtəlif təsərrüfat fəaliyyətləri nəticəsində vətəndaşlarımız tərəfindən də arxeoloji nümunələrin aşkar olunması halları ilə rastlaşırıq. Vətəndaşların bir qismi tapıntıları aidiyyəti qurumlara təhvil versələr də, bəzi hallarda tapılan artefaktları özlərində saxlayırlar.

Bununla bağlı Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti bölgələrdə mədəni irs nümunələrinin toplanması istiqamətində yeni təşəbbüsə start verib. Qurum vətəndaşları mədəni irs nümunələrinin toplanaraq qorunması, gələcək nəsillərə ötürülməsi üçün onları tarixdiyarşünaslıq muzeylərinə təhvil verməyə çağırıır.

Artıq Dövlət Xidmətinin Şabran Regional İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən yerli sakinlərin köməyi ilə tapılan mühüm arxeoloji nümunələr tarixdiyarşünaslıq muzeylərinə təhvil verilib.

Belə arxeoloji nümunələri olan hər kəs həmin artefaktları təhvil verməklə xalqımızın mədəni irsinin qorunmasına öz töhfələrini verə bilər.

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun Qazaxıstanla əlaqələri inkişaf edir

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Günay Əfəndiyeva Qazaxıstanın Azərbaycandakı səfiri Serjan Abdıkərimovla görüşüb.

Görüşdə Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun qurucu üzv ölkəsi kimi Qazaxıstanla sıx münasibətlərdən söz açan Günay Əfəndiyeva birgə əməkdaşlıq çərçivəsində həyata keçirilən mədəni tədbirlərin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Fondun türk xalqlarının maddi mədəni irsinin təbliği istiqamətində fəaliyyətinin önəmini vurğulayan səfir Serjan Abdıkərimov bu istiqamətdə gələcəkdə reallaşacaq layihələr sayəsində Qazaxıstanla əlaqələrin daha da genişlənməsinə inandığını deyib.

Görüşdə gələcək əməkdaşlığın perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Bakıdakı Rus Evində Oqtay Mirqasımovla görüş

Bakıdakı Rus Evində (RİMM) görkəmli kinorejissor, Xalq artisti Oqtay Mirqasımovla yaradıcılıq görüşü keçirilib.

Bu barədə RİMM-dən məlumat verilib. Görüşdə kinorejissor həyat və yaradıcılıq yolundan söhbət açıb, iştirakçıları maraqlandıran sualları cavablandırıb.

Oqtay Mirqasımov ali rejissorluq təhsilini Moskvada Ümumrusiya Dövlət Kinematografiya İnstitutunda alıb. “Qisas almadan ölmə. Keçmişdən məktublar”, “Ovsunçu”, “Şeytan göz qabağında”, “Gümüşü furqon” və s. filmlərin quruluşçu rejissorudur.

Görüşün sonunda Oqtay Mirqasımovun “Yollar” və “Gecə söhbəti” filmləri nümayiş etdirilib.

İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, “Dünya ədəbiyyatı” jurnalının Pakistana həsr olunan xüsusi sayı Azərbaycanda qardaş ölkənin ədəbiyyatını öyrənmək baxımından sanballı mənbədir. Bildirib ki, biz Pakistan-Azərbaycan ədəbi əlaqələrinin yeni mərhələsinə başlayırıq. Ədəbiyyat İnstitutunun və AYB-nin birgə layihəsi olaraq Pakistanda Azərbaycan ədəbiyyatı antologiyası və Lahor Universitetində Nizami Gəncəvi haqqında kitab çap olunacaq.

Məhəmməd İqbalın “Seçilmiş əsərləri”nin tərcüməçisi və şərhələrin müəllifi, Mahmud Kaşğari adına Beynəlxalq Fondun rəhbəri Elxan Zəl Qaraxanlı nəşr haqqında, AYB Bədii Tərcümə və Ədəbi Əlaqələr Mərkəzinin sədri Səlim Babullaoglu “Dünya ədəbiyyatı” jurnalının xüsusi sayı haqqında məlumat veriblər.

Lahor Universitetinin professoru Saima İram Azərbaycan ədəbiyyatı nümunələrinin urdu dilinə çevrilməsi və yayılmasına dəstək olacaqlarını bildirib. “Siz Məhəmməd İqbalı sevdiyiniz kimi, biz də Nizami Gəncəvini sevirik”, – deyə o qeyd edib.

nun Azərbaycan-Asiya Ədəbi əlaqələri şöbəsinin müdiri, professor Bədrixan Əhmədov, professor Qəzənfər Paşayev, Bakı Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsinin urdu dili müəllimi El-dost İbrahimov tədbirdə iştirak ediblər.

Ədəbiyyat İnstitutundan bildirilib ki, tədbirdə Pakistan, Hindistan və Azərbaycan şairləri urdu və Azərbaycan dillərində şeirlərini təqdim ediblər. Son-da sufi rəqsləri və urdu dilində mahnılar ifa olunub.

Sən tarixin özüsən, Vətənimin gözüsən...

Regional mədəniyyət idarələrinin əhatə etdiyi müəssisələrdə “Şuşa ili” münasibətilə müxtəlif tədbirlər keçirilir, 270 yaşlı şəhərimizin mədəni zənginliklərindən söz açılır.

xalq teatrının hazırladığı “Əziz Şuşa” adlı tamaşa ilə davam edib.

Gəncə RMI Gəncə şəhər MKS-nin 8 sayılı kitabxana filialında “Sən tarixin özüsən, Azərbaycanın gözüsən” başlığı altında tədbir keçirilib. Tədbirdə çıxış edənlər Şuşanın yetişdirdiyi şəxsiyyətlərin Azərbaycanın ədəbiyyat və mədəniyyətinə verdiyi töhfələrdən bəhs ediblər.

aid şeirlər səsləndirilib. Sonda rəssam Taleh Salehovun əl işlərinə və “Şuşa Qarabağın zümrüdə tacıdır” adlı kitab sergisinə baxış olub.

Xan qızının 190 illik yubileyi münasibətilə

Ağstafa RMI Tovuz Rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyində X.Natəvanın 190 illiyi münasibətilə “Şeir məclisinin günəşi” adlı tədbir keçirilib. Tədbirdə şairənin həyat və yaradıcılığı haqqında ətraflı söhbət açılıb, bir neçə şeiri qiraət edilib.

Qazax rayon E.Hüseynov adına Mərkəzi Kitabxananın oxu zalında “Dövlətimizin varidatı – Xan qızı” adlı ədəbi-bədii kompozisiya təşkil olunub.

Sabirabad RMI Saatlı Rayon Dövlət Rəsm Qalereyasında Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində diqqətə layiq yer tutan söz ustalarından Xurşidbanu Natəvanın (1832-1897) anadan olmasının 190 illiyi ilə əlaqədar sərgi təşkil edilib. Sərgidə sənətkarın Şərq poetik ənənələrinə sədaqətlə yazıb-yaratmasından danışılıb, ədəbi irsinin ideya-bədii məziyyətlərindən söz açılıb. Rəssamlıq dərneyi üzvlərinin ifasında şairin qəzəlləri səsləndirilib.

Ağal kəndinə köçürülən əhali üçün maarifləndirmə təlimləri

Böyük Qayıdışın ilk ünvani olan Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinə köçürülən əhali üçün Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) tərəfindən mərhələli şəkildə partlayıcı sursatların təhlükəsinə dair maarifləndirmə təlimlərinə başlanılıb.

ANAMA-dan bildirilib ki, Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Zəngilan rayonu üzrə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən təlimlərin məqsədi sakinləri kəndin ətrafında fəaliyyət göstərəcəkləri zaman təhlükəsiz davranış qaydaları ilə tanış etməkdir.

2022-ci ilin 1 iyul tarixindən Bakıda başlayan təlimlər hazırda Zəngilan rayonunda davam etdirilir. Təlimlərdə vətəndaşlara minatəhlükəsinin izahı, şübhəli ərazilərin əlamətləri, tanış olmayan ərazilərdə davranış qaydaları, xəbərdarlıq nişanları, eləcə də təhlükə haqda məlumat vermə istiqamətləri barədə təlimatlar verilir. İştirakçılara xəbərdar edici və maarifləndirici qaydalar əks olunan broşür və posterlər paylanılır.

Hər bir vətəndaş bilməlidir ki, öz nizam-intizamı, məsuliyyəti və sayıq davranışı ilə baş verə biləcək bəxəxt hadisələrdən həm özünü, həm də yaxınlarını qorumuş olacaq.

Xatırladaq ki, yenidən qurulan Ağalı kəndinin ilk sakinləri – 10 ailə iyulun 19-da doğma yurda köçüb. İyulun 21-də daha 10 ailə kəndə yola salınıb. Sakinlər Abşeron rayonunun Masazır qəsəbəsində məskunlaşdıqları şəhərcikdən yola düşüblər. Ümumilikdə ilk mərhələdə Ağalı kəndinə 41 ailə (200 nəfər) köçəcək.

Jurnalistlər üçün Şuşada yay məktəbi

şəhərində biznes və iqtisadiyyat sahəsində ixtisaslaşan jurnalistlər üçün yay məktəbi formatında ikgünlük təlim keçirib.

Təlimləri Maliyyə Nazirliyi, Mərkəzi Bank, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Dövlət Məşğulluq Agentliyi, Dövlət Gömrük Komitəsi, Dövlət Vergi Xidməti və İİTKM-in əməkdaşları keçiriblər.

İkgünlük təlimə 30-a yaxın televiziya və onlayn media nümayəndəsi qatılıb. Jurnalistlər Şuşanın görməli yerlərini də gəzib, Cıdır düzündə olublar.

4 region

Xaçmaz rayonunun Yeni Həyat qəsəbəsində Vətən müharibəsi şəhidi Rəşid Mədinovun xatirəsini əbədiləşdirmək məqsədilə abidə-bulaq kompleksi istifadəyə verilib.

Rəşid Nəzər oğlu Mədinov 1996-cı il aprelin 24-də Yeni Həyat qəsəbəsində dünyaya göz açıb. Vətən müharibəsində Suqovuşan, Xocavənd və Füzuli uğrunda döyüşlərdə iştirak edən Rəşid artilleriya bölmələrinin tərkibində böyük qəhrəmanlıq göstərib. Onun son döyüşü oktyabrın 13-də Füzulinin Pirəhmədli kəndi yaxınlığında olub. Yaralı yoldaşını döyüş meydanından çıxarkən şəhid olub. Dövlət başçısının sərəncamları ilə ölümündən sonra “Suqovuşanın azad olunmasına görə” və “Vətən uğrunda” medalları ilə təltif edilib.

Bölgələrdə müxtəlif səpkili tədbirlər

Sabirabad RMI Hacıqabul rayon MKS-nin 4 sayılı kitabxana filialı rayon Heydər Əliyev Mərkəzində xalqa sənətinin təbliği məqsədilə “Sehrlı ilmlər” adlı tədbir keçirib.

Sumqayıt RMI Qubadlı rayon F.Hüseynov adına Mahmudlu kənd Uşaq musiqi məktəbində təhsil alan Elcan Soltanov Qazaxistanın Nur-Sultan şəhərində onlayn formatda keçirilən “Euro-Asia” adlı III beynəlxalq vokal-instrumental müsabiqəsində II dərəcəli diploma layiq görülüb. Müsəbiqədə şagirdin uğurlu çıxışına görə müəllimləri Həvəs Bayramova və konsertmeyster Təhira Kərimova isə təşəkkürnamə ilə təltif olunub.

Biləsuvar RMI-nin əhatə etdiyi Cəbrayıl rayon MKS-nin 21 sayılı Yuxarı Mercanlı kənd kitabxana filialı 22 iyul – Milli Mətbuat Günü ilə əlaqədar “Milli mətbuat tariximiz” adlı sərgi təşkil edib.

Masallı RMI Nizami Gəncəvi adına Masallı rayon Mədəniyyət

yyət Mərkəzində mədəniyyət naziri Anar Kərimovun regional idarələrin fəaliyyətinə dair verdiyi tapşırıq və tövsiyələrdən irəli gələn vəzifələrin icrası ilə əlaqədar iclas keçirilib. İclasda çıxış edən RMI-nin rəisi Bəxtiyar Qılıncov qarşıda duran vəzifələrdən söhbət açıb. İclas qarşılıqlı fikir mübadiləsi ilə yekunlaşıb.

səsləndirilib. Şairin Azərbaycan ədəbi dilinin inkişafında müstəsna rolu və dövlət dili səviyyəsinə yüksəlməsində qoyduğu izlə, verdiyi töhfələr tədbir iştirakçılarına çatdırılıb. Daha sonra Xətai haqqında sənədli film nümayiş olunub.

Xaçmaz RMI Quba Heydər Əliyev Mərkəzi və Quba rayon MKS-nin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, böyük şair, maarifçi və ictimai xadim Əhməd Cavadın (1892-1937) 130 illiyinə həsr olunmuş

Tarix yazan qəhrəmanlar

Bərdə RMI Bərdə rayon Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Lənbəran kəndində Qarabağ müharibəsi qazilərinin və kənd sakinlərinin asudə vaxtlarının səmərəli təşkil məqsədilə “Tarix yazan qəhrəmanlar” adlı tədbir keçirilib.

Bərdə RMI-nin rəisi Vəsile Möhsümova, şəhid ailələri, qazilər, kənd ziyalıları və ağsaqqallar çıxış edərək əhalinin mədəni istirahətinin təmin olunması məqsədilə keçirilən bu cür tədbirləri yüksək qiymətləndiriblər. Tədbirdə Qarabağ atları nümayiş olunub, gənclər milli oyunlarımızı təqdim ediblər.

Şəki RMI-nin əhatə etdiyi Zaqatala rayon Heydər Əliyev Mərkəzində “Zaqatala” qəzetinin redaktoru İbrahim İbrahimovun və qəzetin redaktor müavini Elmira Mehdiyevanın müəllifi olduqları “Qarabağın fəatehləri” və “Tarix yazan oğullar” kitablarının təqdimat mərasimi keçirilib.

Çıxışlarda vurğulanıb ki, müxtəlif xalqların nümayəndələrinin yaşadıkları Zaqatala rayonunun igid oğulları torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda 44 günlük Vətən müharibəsində şücaət göstəriblər. Kitablarda onların döyüş yolundan söz açılır, qəhrəmanlıqları tərənnüm edilir.

“Unudulmaz şair – Əhməd Cavad” mövzusunda tədbir keçirilib. Çıxış edənlər şairin ədəbiyyatımızın və milli istiqlal düşüncəsinin inkişafına verdiyi töhfələrdən bəhs olunub.

Gəncə RMI Gəncə şəhər Z.Qayıbov adına 5 nömrəli Uşaq musiqi məktəbi violon sinfinin müəllimi Turan Şahbazi “Musiqilərin pedaqoqi ustalığı” I beynəlxalq müsəbiqəsində simli alətlər nominasiyası üzrə qalib olaraq diplomant adına layiq görülüb. Gəncə RMI-nin rəisi Vəsiif Cənnətov T.Şahbazi ilə görüşərək onu təbrik edib, uğurlar arzulayıb.

Gəncə şəhər MKS-nin 4 sayılı kitabxana filialı açıq havada “Kitabla

dost ol, ən yaxşı oxucu ol!” başlıqlı kitab sergisini təşkil edib. Sərgidə fonda daxil edilmiş müxtəlif mövzulu kitablar nümayiş olunub.

RMI-nin əhatə etdiyi Naftalan şəhər Mədəniyyət Mərkəzində “Əhməd Cavad – ədəbi-bədii fikir tarixində istiqlal şairi kimi” mövzusunda tədbir keçirilib. Çıxış edənlər Əhməd Cavadın yaradıcılığından, istiqlal düşüncəsinin yayılmasında xidmətlərindən söz açılib.

Samux rayon MKS-nin Mərkəzi Kitabxanasının Uşaq şöbəsi “Uşaqlıqdan hüquqlarını bil!” adlı maarifləndirici söhbət keçirib.

Şəki RMI Balakən rayon MKS-nin Kortala kənd kitabxana filialında M.F.Axundzadənin (1812-1878) anadan olmasının 210 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib. Tədbirdə çıxış edənlər dramaturqun maarifçi-realist görüşlərindən, Azərbaycan ədəbiyyatının inkişafında müstəsna rol oynamasından danışılıb.

Hazırladı: N.Məmmədli

Şamaxıda gənclərin “Yay Fest”i

şəkilləşməsi, onların müasir peşə və trendlər barədə məlumatlandırılmasıdır.

Sentyabrın 9-dak davam edəcək festival çərçivəsində mərhələli şəkildə fərqli mövzular (tələbəlik, vətənpərvərlik, yaradıcılıq, könüllülük, dayanıqlı inkişaf məqsədləri, innovasiya və sahibkarlıq, karyera və inkişaf, həmrəylik) üzrə 8 düşərgə (hər biri 5 gün) təşkil olunacaq. Hər düşərgədə 250 iştirakçı olmaqla ümumilikdə 2000 gəncin “Yay Fest”ə qatılması nəzərdə tutulur.

İndiyədək iştirak üçün 5 mindən çox gənc müraciət edib və onların mərhələli şəkildə qiymətləndirilməsi həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu gəncləri <http://yayfest.az/> veb-səhifəsi və ya “GəncApp” mobil tətbiqi vasitəsilə qeydiyyatdan keçərək, düşərgədə iştirak seçmələrinə qatılmağa dəvət

edir. Seçimlər zamanı 18-24 yaş arası yaradıcı, ictimai fəallığı ilə seçilən gənclərə üstünlük veriləcək. Düşərgədə iştirak üçün COVID-19 pasportunun (ən azı 2 dozə olmaqla) və ya immunitet sertifikatının olması da şərtidir.

Yeri gəlmişkən, pandemiya ilə bağlı ikillik aradan sonra AMEA-nın Nəsirəddin Tusi adına Şamaxı Astrofizika Rəsədxanası artıq turistlər üçün əlverişli vaxtlarda qəbul edir. Rəsədxanaya daxil olan yerli və xarici qonaqlar ərazidə onlayn teleskoplarla, muzeylə tanış ola biləcəklər.

Dəniz səviyyəsindən 1500 metr yüksəklikdə yerləşən rəsədxana ziyarətçiləri gecə və gündüz təyin edilən vaxtlarda qəbul edir. Astronomik muzeyə giriş böyükliklər üçün 3, məktəblilər üçün 2 manat, məktəbəqədər uşaqlar üçün isə pulsuzdur.

Çingiz Mehdiyev – 90

Zərb çalğı aletlərinin kökləri çox-çox qədimlərə, ibtidai yaşayış dövrlərinə gedib çıxır. Həmin dövrlərdə insanlar müəyyən vasitələrlə ritmlər yaratmışlar. Bu aletlərin müxtəlif növləri Azərbaycan ərazisində də tarixən çox geniş yayılıb və xalqımızın mədəni həyatında özünəməxsus rol oynayıb.

Dünyada ən qədim insan məskənlərindən olan Qobustan qoruundakı Cingirdağın ətəklərində on-on iki min il əvvəllərə aid edilən qaya rəsmləri ilə yanaşı, “qavaldaş” adlanan böyük bir qaya parçası da var. Bu qayanı daş parçası və yaxud hər hansı bir cisimlə döyəcəldikdə qavalın tembrinə uyğun səslər alınır. Belə güman edilir ki, həmin qaya parçası ulu əcdadlarımız tərəfindən zərb aləti kimi istifadə olunduğundan bu günümüzə “qavaldaş” adı ilə gəlib çatıb. Qavaldaş bu gün də zərb aletlərinə xas olan keyfiyyətlərini saxlamaqdadır.

Zərb çalğı aletləri arasında ən geniş yayılanı nağaradır. Xalqımızın adət və ənənələrinin, toy-bayram şənliklərinin aparıcı çalğı aletlərindən sayılan nağaranın bir sıra növləri mövcuddur. Nağaralar arasında ən çox yayılanı qoltuq nağara və qoşanağara hesab edilir.

Tanınmış nağaraçı, Əməkdar artist Kamran Kərimov “nağara” sözünün ərəbcə “nəqarə” sözündən götürüldüyünü, mənasının “döyəcləmək”, “vurmaq” olduğunu bildirir. Deyir ki, musiqidə nəqərat hissəsi olur – yəni eyni notlar təkrar olunur. “Nəqərat” sözünün də mənşəyi “nəqarə” sözündəndir və eyni bir anlama gəlir.

Nağara alətinin ölkəmizdə tanınmış ifaçıları olub. Onlar nağaranı milli alət olaraq inkişaf etdirib ifaçılıq sənətimizin nəsilədən-nəslə ötürülməsində müstəsna xidmətlər göstərirlər. Nağara, “qavaldaş” deyiləndə, sözsüz ki, ilk olaraq unudulmaz ifaçı, bu il anadan olmasının 90 illiyi tamam olan Əməkdar artist Çingiz Mehdiyev yada düşür.

Çingiz Mehdiyev 1932-ci il yanvarın 27-də Bakıda ziyalı ailəsində dünyaya gəlib. Uşaq yaşlarından ritmə marağı olsa da, valideynləri onu həkim görmək istəyirdilər. Lakin Çingizin ritmə olan həvəsi onu öz sevdii sənətə sarı yönəldir. Atasının ona aldığı qoşanağara Azərbaycanada gələcəkdə qavaldaşını “dile gətirən” Çingiz Mehdiyevi bəxş edir.

Əfsus ki, sənətkarın həyatında 30-cu illər repressiya maşının izlərini də qeyd etməliyi. O, 6 yaşında olarkən atası – Xalq Təsərrüfatı İnstitutunun dekani Həsənbala Mehdiyev həbs olunub güllələnir. Üç körpə uşaqla anası Zəkiyyə xanım Tiflisə qaçır. İkinci Dünya müharibəsi başlandıqdan sonra Zəkiyyə xanım uşaqları ilə Bakıya qayıdır. Babası Çingizi Üzeyir Hacıbəylinin yanına aparır. Üzeyir bəy onu violonçel sinfinə götürür. Çingiz bu aləti sevmir, nağara çalmaq arzusu ona rahatlıq verir. Orta məktəbi bitirəndən sonra isə anası onu Tibb İnstitutuna çəkib aparır, “xalq musiqisi”nin oğlunun sənədlərini o instituta götürümlər.

Çingiz təhsilini zərb aletləri üzrə davam etdirir. Tədbirlərdə, musiqi axşamlarında onun nağara ifası artıq diqqət çəkməyə başlayır. Görkəmli bəstəkar Qararayevin təkidi və köməyi ilə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasına (indiki Bakı Musiqi Akademiyası) daxil olur. Konservatoriyada Həsən Rzayevin sinfində təhsil alır. Həmin dövrdə tələbə-gənclər arasında beynəlxalq festivallarda üç dəfə qalib olur. Maestro Niyazi onu “ritmlər aləmi” adlandırmış.

Tamaşaçı alqışları həmişə onu səhnəyə qaytarırdı...

Sənətkarı 90 illik yubileyi münasibətilə vaxtilə onunla birlikdə çalışmış ifaçıların xatirələrinin işığında da yada salaq.

Xalq artisti, kamança ifaçısı Şəfiqə Eyvazova: “1959-60-cı

Qavaldaşda ifası ilə əsrlərin ritmini çağımıza daşımışdı...

illərə qayıtmaq istərdim. O vaxt mən hələ musiqi məktəbində oxuyurdum. “Ümumi Bakı məktəbləri” adlı ansambl yaradıldı. 12 nömrəli musiqi məktəbində bütün uşaqlar sınaqdan keçirdi. Həmin konsertdə mən də iştirak etdirdim və istedadlı uşaqları Çingiz müəllim seçirdi. O vaxt mənə həmin ansambl üzv götürdü. Rəhbərliyi ilə çox gözəl konsertlər hazırlayırdı. Sonradan isə onunla eyni səhnələri bölüşürdük. 1981-ci ildə Resvatoriyasına (indiki Bakı Musiqi Akademiyası) qurultaydan sonra böyük konsert proqramı təqdim edildi. Həmin proqramda görkəmli ifaçılar Aftandil İsmayılov, Ramiz Quliyev və Çingiz Mehdiyevlə birgə çıxışımız oldu. Bu çıxış bizim birlikdə ən unudulmaz çıxışlarımızdan biridir.

Xalq artisti, tarzen **Ramiz Quliyev**: “1964-cü ildə filarmoniyaya təzə işə düzəlmişdim. Məşq-lərdə, konsertlərdə, icaslarda tez-tez Çingiz müəllimi görsəm də, şəxsən tanışlığım yox idi. Əliəğa Quliyevin ansamblında çalışırdım. Onun fərqli geyimi, xarakteri diqqətimi cəlb etdiyi üçün bir gün Əliəğa müəllim-dən kim olduğunu soruşdum. Çox əlincənb insan idi. Sonradan tanış olduq. 1964-cü ildən 1992-ci ilə kimi filarmoniyada birgə çalışdım. Tez-tez konsertlərdə birgə çıxışlarımız olurdu. O, konsertlərə öz ifası, səliqəsi və əlincənbliyi ilə sanki bir ruh gətirirdi. Tamaşaçılar alqışları ilə həmişə sonunda onu ikinci dəfə səhnəyə qayıtmağa məcbur edirdilər. Xarici ölkələrdə, mədəniyyət oğnluklarında birgə çıxışlarımız olub. Ukrayna, Özbəkistan, Leningrad və Moskvada eyni səhnəni bölüşmüşük. Öz ifa üslubu ilə seçilirdi. Görkəmli bəstəkarımız Tofiq Quliyevlə yaxın dostluq münasibətləri vardı. Belə sənətkarları unutmmaq olmaz”.

Əməkdar artist, nağaraçı **Kamran Kərimov**: “Bu gün biz nağara ifaçılığında Çingiz Mehdiyevin nəticələri sayıla bilər. Çingiz Mehdiyev nağara ifaçılığında inqilab edib. Ona qədər nağara ikinci dərəcəli alət hesab olunub. Çingiz Mehdiyev sübut edib ki, nağarada gözəl solo parçalar çalmaq mümkündür və o bu sənətdə ilk “Əməkdar artist” fəxri adı alan musiqiçidir. O, çətin dövrdə yaşayıb-yaradıb, sənəti inkişaf etdirib. Ona görə çətin dövr deyirəm ki, həmin vaxtlarda bu qədər imkanlar, sosial şəbəkələr olmayıb.

Buna baxmayaraq, bizə böyük bir mənəvi xəzinə qoyub. Biz onun ifalarından hər zaman bəhrələnmişik. Nağara sənətimizin bugünkü inkişafında onun və bir sıra nağara ifaçılarımızın böyük əməyi var. Çox şadam ki, Çingiz Mehdiyevdən sonra mən də Qavaldaşda ifa etmişəm. Bizim ən ümdə borcumuz bu sənəti qorumağı bacarmaqdır”.

Çingiz Mehdiyev ilk dəfə “Tərəkmə”ni, “Çəngi”ni, “Vağzalı”nı, “Yalı”nı bir-birinə bağlayıb ahəng-dar şəkildə nağaranın ritmində ərşib. Nağara Çingiz Mehdiyevin əlində zirvələrə ucalıb.

Bu fikirləri isə uzun illər sənətkarla çiyin-çiyinə çalışan nağara ifaçısı **Elşən Qasimov** deyir: “Çox şadam ki, böyük sənətkarları həm görmüşəm, həm də onlarla birgə çalışmışam. 1978-ci ildə Aşef Zeynallı adına Musiqi Texnikumuna daxil olarkən artıq bu sənətdə tanınmış nağara ifaçıları ilə birgə çıxışlarım olmuşdu. Azərbaycanda nağaranın tanınmasında Çingiz Mehdiyevin böyük rolu olub. O, xaricdə ölkəmizi layiqincə təmsil edib. İlk ritm ifaçısıdır ki, fəxri ada layiq görülüb. Bu gün də onun lent yazılarından bəhrələnilirik. Çingiz müəllim eyni zamanda pədaqoji fəaliyyətlə məşğul olub. Zöhrab Məmmədov, Tahir Hüseynov və Səlim Quliyev onun tələbəsi və yetişdirmələri kimi Azərbaycan musiqisinə böyük töhfələr verirlər. Zöhrab Məmmədov Rəşid Behbudovun ansamblında uzun illər fəaliyyət göstərən, Səlim Quliyev görkəmli xanəndə Əlibabə Məmmədovun “Humayun” ansamblında, Tahir Hüseynov isə Əhsən Dadaşovun ansamblında ifaçılıq sənətlərini layiqincə davam etdirirlər...”.

1978-ci ildə Qobustan qayalarının füsunkar ritmi Çingiz Mehdiyevin sənətində “Qobustan qavaldaşı” kompozisiyasının yaranmasına səbəb olub.

Hacı Ağayevin müəllifi olduğu “Barmaqların möcüzəsi” kitabçalarında Çingiz Mehdiyev “qavaldaş”la bağlı xatirələrini belə nəql edir: “1978-ci ildə mənə Qobustana çağırıldı. Dedilər ki, xarici qonaqlar gəlib. Dalımcə maşın gəlmişdi. Elə bildim konsertə çağırılır. Nağaramı götürüb yola düşdüm. Tarixi abidələrimizin aşkar edilməsində əvəzsiz xidmətləri olan mərhum alim İsaq Cəfərzadə mənə mehriban qarşıladı. O, Qobustan qayaları ilə bağlı rəvayəti danışandan sonra əlindəki daşı qayaların birinə vurdu. Qərribə səslər eşidildi. Mən də, qonaqlar da təəccüb etdik. Mən Qobustan qayalarında çalmağa başladım, xoşagəlmə ritmlər alındı. Beləliklə, “Qobustan qavaldaşı” kompozisiyası yarandı...”.

Sonradan Azərbaycan Televiziyası sənətkarın “qavaldaş” ifasını “qızıl fond” üçün lentə alır.

Çingiz Mehdiyev yaradıcılıqla yanaşı, sənətdə davamçılarını da yetişdirdi. Uzun illər Yasamal rayonunda Pionerlər evində çalışıb. 1970-ci ildə ritm qrupunu yaradıb və təcrübəsini gənc nəsə həvəslə öyrədib. Bu illər ərzində böyük nağaraçılar ansamblı yetişdirdi.

Yetimləmərdən biri də oğlu Həsən idi. O, kiçik yaşlarından musiqiyə həvəs göstərirdi, atasının sənət yolunu davam etdirmək üçün sayə çalışmış, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində təhsil almışdı. İlk dəfə 1982-ci ildə paytaxtdakı Aktorlar evində Çingiz Mehdiyevin anadan olmasının 50 və yaradıcılığının 30 illiyində ata-oğul dueti tamaşaçılar tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanmışdı.

Sonralar Çingiz Mehdiyev oğlu Həsənlə birlikdə bir çox konsertlərdə, mədəni-kültəvi tədbirlərdə çıxış edir. Türkiyədə festivalda ifaları iştirakçıları heyretə salır. Heç bir mükafat nəzərdə tutulmayan festivalda təşkilatçılar sonda müsabiqənin medalını təsis edib onu Çingiz və Həsən Mehdiyevlərə verirlər...

1992-ci ilin yanvarında filarmoniyada sənətkarın 60 illik yubileyi keçirilir. Həmin ilin 22 fevral tarixində Çingiz Mehdiyev ərək tutmasından dünəyəsini deyir. Ondan 13 il sonra, 2005-ci ildə oğlu Həsən də bu xəstəlikdən vəfat edib.

Lalə Azəri

Həqiqət Rzayevaya həsr olunmuş virtual sərgi

Milli Arxiv İdarəsi Xalq artisti Həqiqət Rzayevaya həsr olunmuş virtual sərgini istifadəçilərin ixtiyarına verib.

İdarədən bildirilib ki, S.Mümtaz adına Dövlət Ədəbiyyat və İncəsənət Arxivində saxlanılan sənədlər əsasında hazırlanmış virtual sərgi Azərbaycan professional opera və vokal sənətinin görkəmli xanım nümayəndəsi, Xalq artisti Həqiqət Rzayevanın anadan olmasının 115-ci ildönümünə həsr olunub.

Həqiqət Rzayeva 1927-ci ildə böyük bəstəkar Müslüm Maqomayev tərəfindən dinlənmələrə

dəvət olunur və səsi bəyənilərək Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrına işə götürülür. Bir il sonra Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının muğam şöbəsinə qəbul olunan Həqiqət Rzayeva burada Cabbar Qarayədroğlu, Seyid Şuşinski və

Qurban Pirimov kimi ustad musiqiçilərdən muğam dərsləri alır. Opera tariximizdə məxsusi yeri olan ifaçının ən böyük nailiyyəti, heç şübhəsiz ki, Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operasında Ərəbzəngi rolunu ifa etməsi olub. Xanəndə Əsli, Leyli, Telli

(“Əsli və Kərəm”, “Leyli və Məcnun”, “Arşın mal alan” – Üzeyir Hacıbəyli) və Şahsənəm (“Aşıq Qərib” – Zülfüqar Hacıbəyov) obrazlarını da məhərrətlə ifa edib.

Həqiqət Rzayeva opera solisti olmaqla bərabər muğam və xalq mahnılarının özünəməxsus ifaçısı idi. Onun kövrək və yarıncı ləsesindən eşidilən hər bir muğam parçası və ya xalq mahnısı dinləyicilər tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanırdı.

İfaçı bir neçə dəfə film çəkilişlərinə dəvət olunmuşdu. Onun kino lentlərində ən yaddaqaalan rolu 1958-ci ildə rejissor Həbib İsmayılovun çəkdiyi “Ögey ana” filmində Qəmərxala obrazıdır.

Natəvanın əl işi olan köynək bərpa edilir

Xurşidbanu Natəvanın Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində qorunan əl işlərindən biri olan köynək bərpa edilir.

Muzeydən bildirilib ki, eksponatın tarixi və mədəni əhəmiyyəti nəzərə alınaraq, bərpa və konservasiya işləri zamanı eksponatın heç bir hissəsi demontaj edilmədən aparılacaq. Belə bir üsul bərpayı yətinəcə çətinləşdirsə də, Xurşidbanu Natəvanın əl işinin tam orijinallığını qoruyacaq. Bərpa və konservasiya işləri yekunlaşdıqdan sonra eksponat ictimaiyyətə təqdim ediləcək.

Xatırladaq ki, eksponatın konservasiya və bərpa işləri muzeyin tekstil üzrə bərpaçı-rəssamı Nuriyə Hüseynova tərəfindən icra olunur.

Qarabağlı memar və rəssamlar

Qarabağda ən qədim zamanlardan müxtəlif sənət sahələri təşəkkül tapıb, zaman keçdikcə inkişaf edib və təkmilləşib. Qarabağda memar, xəttat, misgər, dəmirçi, zərgər, toxucu, xalqçı və naqqaşlar milli-mədəni dəyərlərin bənzərsiz nümunələrini yaradaraq sənət xəzinəsini özünəməxsus və nadir dəyərlərlə zənginləşdiriblər.

Tədqiqatçı-jurnalist Vəlif Quliyevin qələmə aldığı məqalədə bu bərdə söhbət açılır.

Xalq memarı Kərbəlayı Səfərxan Qarabaği XIX əsr Qarabağ memarlıq məktəbinin banisi olub.

Nadir şah Əfşarın dövründə valideynləri Qarabağdan İrana sürgün olunub. Səfərxan Təbriz, yaxınlığındakı Əhər şəhərində doğulub, uşaqlıqdan atasının yanında bənnalıq sənətini öyrənib.

Dərin zəkaya, ağıllı düşüncəyə malik olub, hələ gəncliyində tikəçəyi binaların layihəsini müstəqil surətdə özü verib. Kərbəlayı İmam Hüseynin məqbərəsini ziyarət etdiyinə görə Kərbəlayı Səfərxan Qarabaği kimi məşhurlaşib. Memarlıq və inşaat sənətini Təbrizdə öyrənib. XIX əsrin birinci yarısında Şuşaya köçüb, ömrünün sonuna qədər burada yaşayıb. Özü ilə Qarabağa sənət adamlarını da gətirib.

Kərbəlayı Səfərxanın Qarabağ memarlıq məktəbinin inkişafında mühüm xidmətləri olub. Onun inşa etdiyi binalarda, xüsusilə məscidlərdə Şərq memarlıq ənənələri Azərbaycan memarlıq ənənələri ilə əlaqələndirilib. Bərdədə Cənubi Qafqaz üzrə yeganə dördmınaralı “İmamzadə” kompleksinin yenidən qurulması (1868), Ağdam (1870), Şuşada Yuxarı və Aşağı Gövhər ağa məscidləri (XIX əsr), eləcə də Odessa şəhərində “Tatarlar”

(1870), Aşqabadda “Qarabağlılar” (1880) məscidləri memarın ən yaxşı işlərindəndir. Onun Şuşada tikdiyi Uğurlu bəy, Hacı Başır, Bəhmən Mirzə Qacar, Mehmandarovlar, Hacı Dadaş və Zöhrəbəyovların yaşayış kompleksləri özünəməxsusluğu ilə seçilir. Maltbəyli, Əbdəl-Gülablı, Bəhmənli, Qoçəhmədli, Azad Qaraqoyunlu, Qarabulaq, Horadiz və s. yerlərdə inşa etdiyi tikililər də Azərbaycan memarlığının gözəl nümunələrindəndir.

XIX əsrdə yaşayıb-yaratmış məşhur el sənətkarı, rəssam, dekorativ boyakarlıq və ornamənt ustası Usta Qənəbər Qarabaği Şuşada və Şəkiddə bir sıra yaşayış evlərinin daxili bəzəyən müxtəlif dekorativ panno və kompozisiyaların müəllifidir. Şuşada Mehmandarovların yaşayış kompleksindəki ornamənti və süjetli pannolar Usta Qənəbər Qarabağının ilk əsərlərindən, İsgəndər bəy Rüstəmbayovun

evindəki divar rəsmləri isə son işlərindən hesab olunur. Şəki Xan sarayında çəkdiyi divar və tavan rəsmləri bədii-estetik dəyərinə görə ən kamil əsərlərdəndir. Sarayın bədii tərtibatı zamanı çəkdiyi bu rəsmlər məzmun və kompozisiya müxtəlifliyi, gül və çiçək, quş və heyvan təsvirlərinin realistikliyi ilə seçilir. Rəssamın əsərlərində miniatür boyakarlığından gələn ənənəvi şərti dekorativ üslubda, yeni realist təsvir xüsusiyyətləri üzvi surətdə əlaqələndirilib. Rəssamlıqla yanaşı dekorativ təbiiçi müxtəlif sahələrdə də çalışmışdır. Hazırladığı dekorativ biçimli güzgülər, əlvən bəzəkli məcməyilər, naxışlı sandıqlar, döymə nümunələri, zərif şəbəkələr, ağacdan yonulmuş heykəllərin bəziləri son illərdə qədr salamat qalmışdı. XIX əsrdə xəttat Əsədulla Ağahadi oğlunun şikəstə-nəstəlik xətlə fars dilində yazdığı 200 səhifəlik “Nuşəferin

Gövhərtac və Sultan İbrahim” dastanının əlyazmasındakı müxtəlifölçülü 23 miniatürün müəllifi də Usta Qənəbər Qarabağdır.

Onun gənc rəssamların yetişməsinə mühüm xidmətləri olub. Yetimləmərdən oğlu Şükür Qurbanəli, Əliqulu, Abbasqulu, Səfər və başqa rəssamlar Azərbaycan monumental-dekorativ boyakarlığının inkişafında əhəmiyyətli rol oynayıblar.

Məhəmməd Şükühi Təbrizi XIX əsrdə yaşayıb. Əsrin birinci yarısında məşhur memar Kərbəlayı Səfərxan Qarabaği Cənubi Azərbaycandan Şuşaya köçərək özü ilə müxtəlif sənət adamlarını da gətirmişdi. Məhəmməd Şükühi Təbri də onların arasında idi. O da öz ustadı kimi Şuşada məskunlaşıb, ömrünün sonunadək burada yaşayıb-yaradıb. 1868-1870-ci illərdə tikilmiş Ağdam məscidinin kitabəsindən məlum olur ki, onun mehribəndi bəzək işləri Məhəmməd Şükühi Təbriziyə məxsusdur. Qarabağda bir çox iri binalardakı naqqaşlıq işlərinin müəllifi də odur.

“Əkinçi”dən başlanan işıqlı yol...

147 ildir xələfləri üçün mayak rolunu oynayır

əvvəlki səh. 1-də

Qəzetin ətrafında toplaşan müəlliflər – H.Zərdabi, S.Ə.Şirvani, M.F.Axundzadə, Ə.Gorani, N.Vəzirov və başqaları dövrün qabaqcıl maarifpərvəri, ziyalıları idilər. Onlar “Əkinçi”nin tərəqqi-pərvər istiqamətini də müəyyən-ləşdirirdilər.

Həsən bəy xalqın təsərrüfat və məişətində mütləq dö-nüş yaratmağın gec-tez onun düşüncəsində də bir inqilab ya-radacağından əmin idi. Baş ve-rəcək bu dəyişilmə və yeniləş-məni özü üçün böyük mükafat hesab edirdi. Hələ qəzet çıxma-mışdan əvvəl H.Zərdabi böyük mütəfəkkir, dramaturq Mirzə

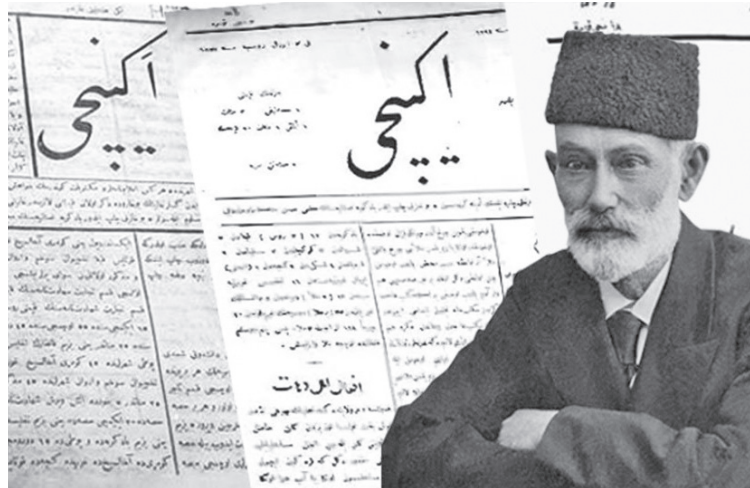
Fətəliyə göndərdiyi məktubda bu yolda nə qədər səy göstər-diyindən bəhs edirdi: “Bəlkə sizi belə bir şey düşündürür ki, nə üçün başqa birisi deyil, məhz siz, özü də müftə, bir quru “çox sağ ol” eşitməyə belə ümidiniz olmadan bu barədə zəhmət çə-kəsiniz. Onda mən məcburam deyəm ki, xalqa, sənə doğ-ma olan xalqa məhəbbətdən, avamların maariflənməsindən söhbət gedən yerdə bu sual or-taya gəlməməlidir; xalqın, həm də geridə qalmış avam xalqın, sənin və mənim qardaşımın maariflənməsi işinə özünü həsr edən bir adamı belə bir fikir yol-dan qoymamalıdır. O, mükafa-

tını öz-özünə, işini görə-görə vicdanı qarşısında duyacaqdır”. Həqiqətən də, Zərdabinin “Əkinçi” ilə açdığı işıqlı yol 147 ildir xələfləri üçün mayak rolunu oynayır. Bu maarif və ziya yo-sağı ol” eşitməyə belə ümidiniz olmadan bu barədə zəhmət çə-kəsiniz. Onda mən məcburam deyəm ki, xalqa, sənə doğ-ma olan xalqa məhəbbətdən, avamların maariflənməsindən söhbət gedən yerdə bu sual or-taya gəlməməlidir; xalqın, həm də geridə qalmış avam xalqın, sənin və mənim qardaşımın maariflənməsi işinə özünü həsr edən bir adamı belə bir fikir yol-dan qoymamalıdır. O, mükafa-

genişlənməsinə, xalqımızın mil-li-mədəni inkişafına öz töhfələrini verib.

Mətbuatımızın müstəqillik dövründə fəaliyyəti xüsusilə zəngindir və ölkəmizin ictimai-siyasi, mədəni həyatında, milli həmrəyliyin möhkəmləndirilmə-sində, mənəvi dəyərlərin qo-runması və təbliğində kütləvi in-formasiya vasitələri mühüm rol oynayır.

Azərbaycan mediası özünün ən çətin sınaqlarından birini 2020-ci ilin 44 günlük Vətən müharibəsində verdi. Azərbaycan haqlı mübarizəsinin yüksək peşəkarlıqla ölkə və beynəlxalq ictimaiyyətə çatdı-

rılmasında bütün imkanları ilə səfərbər oldu...

Müstəqilliyimizin yaşıdı olan “Mədəniyyət” qəzeti də 31 illik fəaliyyəti dövründə Zərdabinin və onun şah əsəri “Əkinçi”nin idealları işığında fəaliyyətini da-vam etdirir, müstəqillik dövrü mə-

dəniyyət sahəsinin inkişaf salna-məsini yaradır.

Milli Mətbuat Günü münasibə-tilə ölkəmizin bütün media nü-mayəndələrini təbrik edir, cəsağlığı və yaradıcılıq uğurları arzulayı-rıq.

Fariz Yunisli

Mələm olduğu kimi, bu il görkəmli bəstəkar, ictimai xadim, SSRİ və Azərbaycanın Xalq artisti, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, Dövlət mükafatları laureatı Fikrət Əmirovun (1922-1984) anadan olmasının 100 illiyi qeyd edilir. 15 mart 2022-ci il tarixdə Prezident İlham Əliyev dahi bəstəkarın 100 illiyinin qeyd olunması haqqında sərəncam imzalayıb.

Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin böyük nümayəndəsi, simfonik muğam janrının banisi olan Fikrət Əmirov rəngarəng yaradıcılıq palitrasına malik qüdrətli sənətkar kimi musiqi mədəniyyə-timizin inkişafına mühüm töhfələr bəxş edib.

Dünya şöhrətli musiqi xadiminin xatirəsi əbədləşdirilib, ölkəmizdə sənətkarın adını daşıyan mədə-niyyət ocaqları, ansambl, küçə, park və s. var. Bu yazıda onlardan bir neçəsi haqqında söz açacağıq.

Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblı

Otuz ildir dahi bəstəkarın adını daşıyan ansamblın zəngin sənət yolu var. Ansambl 1938-ci ildə Azərbaycan klassik musiqisinin banisi Üzeyir Hacıbəyli tərəfindən yaradılıb. Müxtəlif dövrlərdə kollektiva Üzeyir bəylə yanaşı, tanınmış bəstəkarlardan Seid Rüstəmov, Cahangir Cahangirov, Vəlif Adıgözəlov, Hacı Xanməmmədov, Telman Hacıyev və Ramiz Mirişli rəhbərlik edib. Ansamblın

xoreoqrafiya qrupunda Əminə Dilibazi, Tutu Həmidova, Böyükə-gə Məmmədov, Roza Cəlilova, Aliyə Ramazanova, Afaq Məlikova, Kamil Dadaşov, Əlikram Aslanov, Nadir Məmmədov və başqa görkəmli rəqs ustaları yetişib.

Azərbaycan musiqi və rəqs sənətinin təbliğində müstəsna xidmətlərinə görə ansambl 13 iyul 1958-ci ildə “Əməkdar kollektiv” fəxri adına layiq görüldü. 1992-ci ildə kollektivə Fikrət Əmirovun adı verilib.

2000-ci ilin yanvar ayından ansamblın nəzdində Azərbaycan Dövlət Xalq Çalğı Aletləri Orkestri fəaliyyət göstərir. Repertuarını Azərbaycan və dünya xalqlarının mahnı və rəqsləri, xor əsərləri təşkil edən ansamblın bədii rəhbəri və dirijoru Xalq artisti Ağavərdi Paşayevdir.

Bakıda incəsənət məktəbi

Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən 6 nömrəli onbirillik İncəsənət məktəbi Fikrət Əmirovun

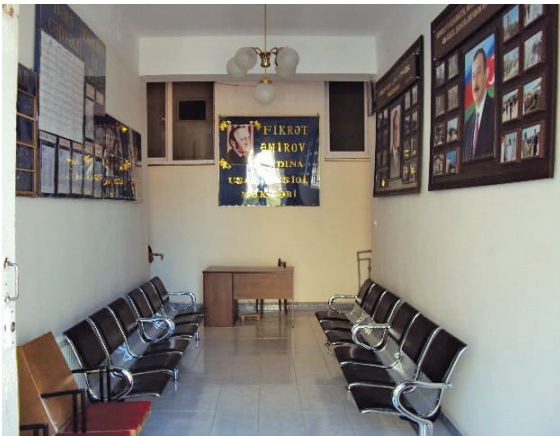
adını daşıyır. 1962-ci ildə əsası qoyulan təhsil ocağında balaban, fleyta, zərb alətləri, qanun, gitara, qoboy, valturn kimi alətlər tədris olunub. 1999-cu ildən isə məktəbdə rəssamlıq və xoreoqrafiya şöbələri yaradılıb.

Məktəbdə Xalq artistləri Əlibabə Məmmədov, Məmmədbağır Bağırzadə, Ağaxan Abdullayev, Ramiz Quliyev, Əməkdar artistlər Kamil Dadaşov, Zemfira Həsənova, Vəqif Məstanov, professorlar Fəttah Xalızadə, Kəmalə Neymanova və başqaları şagirdlərə müxtəlif istiqamətlər üzrə dərs deyiblər. Xalq artistləri Sərdar Fərəcov, Səməd Şükürov, Möhlət Müslümov kimi incəsənət xadimləri isə bu təhsil ocağında oxuyub, həm də dərs deyiblər.

Gəncə Dövlət Filarmoniyası

Gəncədə filarmoniya 1935-ci ildə Ü.Hacıbəylinin təşəbbüsü ilə yaradılıb. 1949-cu ildə fəaliyyətə

ni dayandıran filarmoniya, 1990-cı ildə yenidən işini bərpa edib. Elə həmin ildə filarmoniyaya Fikrət Əmirovun adı verilib.

2017-ci il noyabrın 10-da Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə filarmoniyanın yeni binasının açılış mərasimi olub. Altı mərtəbədən ibarət olan bina Şərq memarlığının ən dəyərli elementlərini özündə qorumaqla, müasir beynəlxalq standartlara uyğun inşa edilib. Binanın fasadını Azərbaycan mədəniyyətinin tanınmış simalarının

alır. Gəncə Dövlət Filarmoniyası-nın direktor əvəzi Elçin Əliyevdir.

Musiqi məktəbləri

Unudulmaz bəstəkarın adı Gəncədə daha bir ünvanda yaşadılır. Gəncə Regional Mədəniyyət İdarəsinin (RMI) tabeliyində fəaliyyət göstərən Gəncə şəhər 1 nömrəli Uşaq musiqi məktəbi F.Əmirovun adını daşıyır. Məktəb 1923-cü ildə F.Əmirovun atası, bəstəkar, tarzən Məşədi Cəmil Əmirovun səyi,

II qazi

Teatrdan ideologiya maşını kimi istifadə və özünün imperialist “dəyərlərini” sənət vasitəsilə diklə etmək sovet rejiminin əsas xüsusiyyətlərindən idi. XX əsrin 20-ci illəri, ondan sonrakı məşum repressiya dönməsi xalqımızın milli məfkurəsinə, ədəbiyyat, sənət, yaradıcılıq – bütünlükdə şüuruna zərbə vurmağa hesablanmışdı. Ancaq xalqın iradəsi, azad düşüncəsi, yazıb-yaratmaq eşqi öz bəhrəsini verdi.

Ümumilikdə sovet dönməsi Azərbaycan mədəniyyəti, incəsənəti və teatrına nəzər salarkən elə günümüzün realitiyində da nostalgiya yaşayanlar çoxdur. Sistem olaraq yaradıcı sənayeni komplektləşdirmək və dövlət himayəsində saxlamaq müsbət tendensiya kimi qəbul ediləndə, əsas odur ki, yaradıcılıq prosesi azad, səmimi və təbii deyildi. Bu mənada düşünmə ki, sovet ideologiyası düşünlümsü, əslində, bəlkə də böyük bir planın tərkib hissəsi olaraq Qarabağda, xüsusən Şuşada teatr mühitinin inkişafına daim mane olmağa çalışıb. Söz-süz ki, bu işdə mənfur qonşularımızın da böyük rolu olub.

Keçmiş sovet məkanında kommunist ideologiyasının oturmamasında kütləvi sənət növü kimi teatr daim ön planda olub. Odur ki, onların sayını artırmaq və bu-xovda saxlamaq ideoloji maşının əsas vəzifəsi idi. Böyük şəhərlərdə bu proses oturmuş olsa da, ucaq rayon və şəhərlərdə, hətta kənd və qəsəbələrdə küt-ləvi “mədəniləşmə” şüara çevrilmişdi. Kommunist ideoloqları

Şuşa – bir teatr səhnəsi kimi...

yerlərdə kolxoz-sovxo teatr-larının yaranmasını məqsəduyğun hesab edirdilər. 30-cu illərdən başlayaraq, rayon, kənd və qəsəbələrdə, fəhlə və kolxozçuların “mənəvi istirahət”ini təmin etmək üçün kolxoz-sovxo teatrları ya-ranmağa başladı.

Əvvəllər peşəkar teatr təşkilatçı-larının və həvəskarların hesabına formalaşaraq fəaliyyətə başlayan kolxoz-sovxo teatrları sonradan mərkəz teatrlarının himayədarlığı sayəsində öz maddi-texniki baza-larını möhkəmləndirib repertuar siyasətlərini qura bildilər.

Bir müddətdən sonra onların sayı 300-ə çatdı və Mərkəzi Kol-miyyə 1934-cü ilin martında Kol-xoz-sovxo teatrlarının inkişafı ilə bağlı qərar qəbul etdi. Həmin ildə Azərbaycan Dövlət Kolxoz-Sovxo Teatrı yaradıldı. Özü də Bakıda.

Şər qüvvələr, teatrı millətçilik-də, milli ideologiyanın təbliğində suçlayan, xalqımıza qarşı olan qüvvələr teatrın qısa zaman-da bağlanmasına nail oldular.

1936-cı ildə teatrın fəaliyyətinə yenidən razılıq verildi – həm də Azərbaycan truppası ilə yanaşı, erməni truppasının da yaradıl-ması şərti ilə!

Bilmirəm, bu məsələ həmin dövrdə nə ilə və necə əsaslan-dırılıb, amma bir şey bellidir ki, məhz həmin dövrdən ermənilərin, digər sahələrdə olduğu kimi, incə-sənət, xüsusən teatr sistemində də yerləşdirmə mərhələsinə küt-ləvi şəkildə “razılıq” verilib. Həmin dövrün teatr salnaməsinə nəzər salarkən bu say çoxluğu arasın-dakı kəskin fərq daim öz fəsad-larını göstərib. Erməni amilinin Azərbaycan incəsənətinə, kon-kret olaraq Şuşa teatrına vurduğu zərbələrə rəğmən o, daim özünün yaşamaq haqqını isbat edib...

Respublikamızın başqa rayon-larında olduğu kimi, 1938-ci ilin fevralında Şuşada da kolxoz-sovxo teatri yaradıldı. “Uzaqgö-rən” erməni siyasəti Səyadnəzərin direktoru və baş rejisso-ru, hətta inzibatçıları da ermə-nilərdən ibarət oldu. Nəticədə

ilk gündən yeni yaranmış teatr-da ikitirəlik, teatrdaxili intriqa-lar, azərbaycanlılara, yerli əməkdaş-lara qarşı ayrı-seçkilik baş qal-dırmağa başladı. Cəzasızlıqdan həyasızlaşan ermənilər teatrın açılış tamaşasını da öz millətlə-rini təbliğə hesablamağa çalışdı, erməni müəlliflərdən birinin əsəri üzərində məşqlər aparıldı. Lakin teatrın yaradıcı truppasına cəlb olunmuş aktyorlar və yerli ziya-lılar buna mane oldular. Nəticə olaraq teatrın açılışı uzandı və 1939-cu ilin aprelində ilk tamaşası ilə seyrçi önünə çıxdı.

Qısa zamanda səs və söz, musiqi beşiyi olan Şuşa teatrı-nın repertuarında Ü.Hacıbəylinin, M.F.Axundzadənin, C.Cabbarlı-nın, Z.Hacıbəyovun, S.Rəhmanın əsərləri oynanılır. Elə ilk tamaşası-raq erməni təhrimlərə anlayılır ki, şuşalıları rahat bəsləyir. Gələ-cəkdə teatr tamaşalarına olan bu marağın qarşısını almaq mümkün olmayacaq. Ona görə yenə kollektivdə səhnəarxası intriqa baş qaldırmağa başlayır. Azərbaycan-lı direktor və baş rejissorun təyi-natlarından sonra yaranan sənət carlanması erməniləri daha çox narahət edir. Nəticədə havadar-larından cəsarətlənən ermənilər Şuşada erməni kolxoz-sovxo teatrinin yaradılmasına nail olu-rlar. Amma bu mənfur planları da uğursuz olur. Daha doğrusu, Şuşada erməni əhalisinin müqayisə-olunmaz dərəcədə azlığı teatrın plan-programını yerinə yetirmə-sinə və bu səbəbdən bağlanma-sı ilə nəticələnir. 1942-ci ildə Şuşa-dakı erməni kolxoz-sovxo teatrı-nın ləğv olunması haqqında qərar qəbul olunur.

Bu, Böyük Vətən müharibəsi-nin ağır çağlarına təsadüf edirdi və gücünü ön cəbhəyə yönəldən hökumət özünü guya doğrultma-yan, əslində, izafə məsrəf olan bir qisim teatrlar haqqında da qə-rar verdi. Belə ki, kolxoz-sovxo teatrlarının bəzilərini dövlət teatri statusu aldı, digərləri isə qapa-dıldı.

Dövlət teatri statusu alan teatr-lar arasında Şuşa kolxoz-sovxo teatri da var idi. Beləliklə, məhz müharibənin ən qarlı-qadallı il-lərində – 1943-cü ilin əvvəlində Üzeyir Hacıbəyov adına Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatri ya-randı. Təbii ki, bu, şuşalı teatr-severlər üçün sənət hadisəsi idi. Bununla özünəməxsus zəngin sənət ənənəsi olan bu teatr büt-ün mövcud çətinliklərə baxma-yaq, yaradıcılıq fəaliyyətinə başladı. Kollektiv ilk gündən teatr-ın repertuarının janr baxımından rəngarəng, zəngin olması üçün müasir və klassik əsərlərə daha çox üstünlük vermək qərarına gəldi. Təbii ki, repertuar seçiminə-dəki al-əlvanlıq teatrın yaradı-cılıq simasını müəyyən etməklə yanaşı, həm də kollektivin poten-sial səhnə imkanlarının zənginli-yinə dəlalet edirdi.

Müxtəlif janrlı yerli və xarici dram, komediya, musiqili kome-diya nümunələrinin repertuarda geniş yer alması tamaşaçıların zövq zənginliyi və tələbkarlığı ilə yanaşı yaradıcı heyətin də peşə-karlığından, istedad və bilğisin-dən xəbərlər verirdi. Bütün bun-la-rə rəğmən Azərbaycan başqa rayon və şəhərlərində də şöhrət qazanan teatr yenidən xor görülmək tələyini yaqadı.

SSRİ Nazirlər Sovetinin 6 fev-ral 1949-cu il tarixli qərarı ilə (iqtisadi çətinliklər bəhanə gətirilməklə) Üzeyir Hacıbəyov adı-na Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatrinin da dövlət statusu ləğv olundu.

Nə olsun, bunların heç biri Şuşa teatr mühitini, şuşalı zi-yalıların, teatrsevərlərin qala-şəhərimizdə teatri yaşatmaqla və inkişaf etdirmək əzmini qira bilmədi. Şuşadakı dram dərnəyi yenidən alovlu dövrünə qayıtdı. Yerli həvəskarlar dram dərnə-yində xüsusi həvəslə çalışma-ğa, yeni tamaşalar hazırlamağa başladılar.

Şuşa Musiqili Xalq Teatri özü-nün yaşamaq haqqını, sənət yo-lunu özü cızdı və bütün çətinliklə-rə rəğmən buna nail oldu. Nəhayət, təkə şuşalıların dey-il, bütün teatrsevərlərin gözlə-diği gün yetişdi və Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin 11 may 1990-cı il tarixli qərarı ilə Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatri ya-radıldı. Kollektiv böyük şövq ilə iki səhnə əsəri üzərində paralel məşqlərə başladı. Hamı səvinc və həyəcanla premyerani gözlə-yirdi. Amma o gün yetişmədi və 1992-ci ilin 8 ayında Şuşa işğal olundu və bütün şuşalıları kimi, Şuşa teatri da didərginlik həyatı yaşamağa məcbur qaldı...

Bundan sonrası barədə yaz-mayacam. Bununla sizi və elə özümü də köçürülüyün ağır il-lərinin xatirə yığından azad et-məyə çalışacam. Əvəzində isə sizləri Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatrinin bu günlərdə, təxminən 30 illik fasilədən sonra doğma ünvanda ilk tamaşa nümayişi xə-bərindən xoşal olmağa çağırı-ram...

Həmidə Nizamiqızı

Ömür illərlə deyil, əməllərlə ölçülür...

Tanınmış kinorejissor, pedaqoq Yalçın Əfəndiyevin 85 illiyinə

M illi kino sənətimizin tanınmış nümayəndələrindən biri, zəngin yaradıcılıq yolu (sənədli kinoda) keçmiş kinorejissor, Xalq artisti Yalçın Əfəndiyevin (24.07.1937 – 10.12.1919) anadan olmasından 85 il ötür. İstedadlı rejissor, həmkarlarının yaddaşında müsbət şəxsi keyfiyyətlə malik insan kimi qalan sənətkarın yubileyi ərfəsində xatirəsini dərin ehtiramla yad edir, yaradıcılığına nəzər salmağı özüməzə borc bilirik.

Kino xüsusi bilik, bacarıq, həmçinin intuitiv yanaşma tələb etdiyinə görə yaradıcılıq təfsirində heç də asan peşə növü olmadığını dəfələrlə təsdiqləyib. Buna rəğmən böyük məsuliyyət tələb edən kinoya tükənməz sevgilə gələnər, onu həyatının ayrılmaz parçasına çevirənlər az deyil. Azərbaycan sənədli kinonun inkişafında böyük rolu olan Yalçın Əfəndiyev kimi...

Yalçın Əfəndiyev 1937-ci il iyulun 24-də Bakıda ziyalı ailəsində anadan olub. Bakıdakı 6 nömrəli məktəbi bitirib. Erken yaşlarından kinonun vurğunu olub. Hələ orta məktəbdə oxuyarkən kinematografçı olmağı qarşısına məqsəd qoyub. Lakin valideynlərinin istəyinə əsasən Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU) Geologiya-coğrafiya fakültəsinə daxil olur və 1960-cı ildə təhsilini başa vurur. Tale elə gətirir ki, bir müddət sonra Moskvadakı Ümumittifaq Dövlət Kinematografiya İnstitutunda ilk dəfə alimlik qrup təşkil olunacağı xəbərini alır və bu şansıdan yararlanmaq qərarına gəlir. 1962-1967-ci illərdə institutun Rejissorluq fakültəsində oxuyur. Tanınmış rejissorlar Lev Kuleşov və Boris Belokurovdan bu sənətin sirlərini öyrənir. Diplom işi kimi "Azərbaycanın palçıq vulkanları" elmi-kütləvi filmi ni çəkir.

Institutu bitirdikdən sonra vətənə qayıdaraq "Azərbaycan film"də rejissor assistenti kimi fəaliyyət göstərib. Sonra isə ardıcıl olaraq müxtəlif mövzulu sənədli filmlər ekranlaşdırıb. Kinostudiyadakı ilkin fəaliyyəti dövründə "Səməd Vurğun" (1966; Eldar Quliyevlə birgə), "Bakı haqqında 10 dəqiqə", "Azadlıq məşəli" (1967), "Qayıdacağına inanırdı" (1968), "Azərbaycan, Azərbaycan" (1970), "Odlə temasda" (1972) və digər sənədli filmlərin müəllifi olub.

Azərbaycanın elm və mədəniyyət tarixinin görkəmli simalarına, xalqımızın mədəni irsinə, mənəvi dəyərlərimizə həsr etdiyi bədii, sənədli ekran əsərləri rejissoruna geniş şöhrət qazandırdı. "Naxışların yaddaşı" (1973) filmi 1974-cü ildə Bakıda keçirilən VII Ümumittifaq Kinofestivalında nümayiş etdirilib, qısametrajlı el-

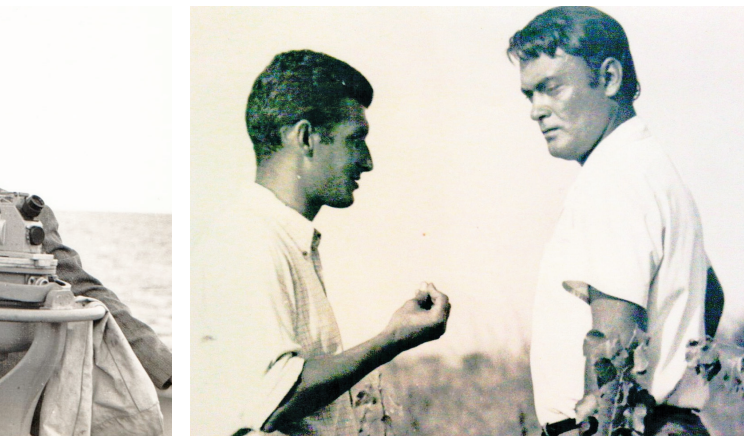
nada qalmalı olduq. Hər gün səhər tezdən durub, pambıqçılarla birlikdə ərəziyə daxil olurduq və Tərlan Musyevanın iş prosesini çəkirdik. Yalçın müəllim mövzuya müəllif rejissor olaraq dərin-dən təmas edir, hər bir kadrları yaxşı alınmasına səy göstərir və işinə böyük məsuliyyətlə yanaşırdı. Sənətinin vurğunu idi.

Mən Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universitetində kafedra müdiri işləyəndə o da bizim kafedrada çalışırdı və kurs rəhbəri idi. Onun dərslərini mütləq olaraq müşahidə edirdim və kursu aparmasını çox bəyənirdim. Tələbələr bacarıqlarına görə həmişə seçilirdi. Dərin

sənədli filmlər studiyasının direktoru idi. Eşidəndə ki, mən Moskvada Kinematografiya İnstitutunu bitirmişəm, kinostudiyada mənə tapdı, öz otağına dəvət etdi və bir neçə film üzərində işləməyi təklif etdi. İlk gündən mən gördüm ki, Yalçın müəllim xeyirxah, təvazökar, sadə, nəcib və intellektual bir insandır. Sonra uzun illər biz kinostudiyada qarşılaşdıq, səmimi dostluq münasibətimiz oldu.

90-cı illərin ortalarından Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində bir yerdə çalışmağa başladıq. Mən universitetə 1987-ci ildə gəlmişdim, o isə 1995-ci ildə. Universitetdə çalışdığı illərdə o, bir ilə yaxın kafedra müdiri oldu, sonra isə xaricdə dərs deməyə getdi. Bir müddət sonra yenidən qayıtdı və universitetdə fəaliyyətini davam etdirdi. Uzun illər bir yerdə işlədik. Universitetdə kino ixtisası üzrə ən istedadlı, bacarıqlı pedaqoqlardan biri idi,

mənə kəsb edən, düşündürücü mövzuları seçib ekranlaşdırırdı. Bu özü də Yalçın müəllimin hər zaman öz üzərində işləməsindən irəlilə gəlirdi..."

Yalçın Əfəndiyev sənədli kinoda mühüm əhəmiyyət kəsb edən mövzulara toxunmaqla cəmiyyət üçün gərəkli, əhəmiyyətli, maarifləndirici filmlər ərsəyə gətirib. Onun yeganə tammetrajlı bədii filmi "Xatirələr sahili" kino dramıdır. Filmə ikinci Dünya müharibəsi illərində arxa cəbhədəki insanların ağır həyat tərzindən bəhs edilir, uşaqlığı çətin illərə təsadüf edən insanların düşüncəsi, cəmiyyətdəki mövqeyi təhlil obyektinə çevrilir. Yalçın müəllimin yaradıcılığına 1969-cu ildə Azərbaycan xalq nağılının motivləri əsasında çəkdiyi "Cırdan" cizgi-applikasiya filmi də daxildir.

1982-1986-cı illərdə "Azərbaycanfilm" Kinostudiyasında Xronikal-sənədli filmlər birliyinin direktoru vəzifəsində çalışan Yalçın Əfəndiyev 1991-1994-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Radio və Televiziya Şirkətinin "Azərbaycantelefilm" yaradıcılıq birliyində bədii rəhbər və rejissor kimi fəaliyyətini davam etdirib. 1994-2002-ci illərdə yenidən "Azərbaycanfilm"də ali dərəcəli rejissor kimi fəaliyyət göstərib.

Əməkdar incəsənət xadimi, kinorejissor, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin professoru **Cəmil Quliyevin** xatirələrində Yalçın Əfəndiyevin sənətkar xüsusiyyətləri ilə yanaşı, müsbət şəxsi keyfiyyətləri ilə də tanış oluruz: "Azərbaycanın görkəmli kinorejissoru Yalçın Əfəndiyev haqqında danışmaq mənim üçün həm şərəfidir, həm də çətin. Yalçın müəllimlə ilk tanışlığımız 1982-ci ildə "Azərbaycanfilm"də oldu. O,

ömrünün sonuna qədər də burada çalışdı. Tələbələrle mehriban ünsiyyət qurmağı çox gözəl bacarırdı. Tələbələrə də onu çox sevirdi, maraqlı kurs, diplom işləri hazırlayırdılar. O, heç vaxt öz imkanlarını tələbələrindən əsirgəməirdi. Daima onlarla birlikdə olurdu. Hətta dərslər bitəndən sonra da tələbələrə dərs keçməyə davam edirdi, müəyyən mövzuları onlara aşılayırdı.

Yalçın müəllim çox istedadlı rejissor idi. Azərbaycan sənədli kinonun inkişafında onun müstəsna xidmətləri var. Bir çox sənədli filmlər, qeydlər, xüsusilə Bakı haqqında gözəl filmlər ona məxsusdur. "Bakı haqqında 10 dəqiqə" sənədli filmi Yalçın Əfəndiyevin unikal filmlərindənədir. Film müşahidə formasında çəkilib. O, filmə Bakı şəhərinin bir gününü müşahidə edir. Bir çox rejissorlar öz filmlərini çəkərkən bu gün də bu filmdən yararlanırlar, xronikal materiallardan istifadə edirlər. Yalçın Əfəndiyevin müxtəlif sənədli kino janrında çəkdiyi filmlər Azərbaycan kino salnaməsini bəzəyir.

Biz Yalçın müəllimlə uzun illər ünsiyyətdə olmuşuq. Buna görə də onun haqqında danışmaq mənim üçün çətinidir. Hiss edəndə ki, o, aramızda yoxdur, telefonun dəstəyini götürüb ona zəng edə bilmərəm, mən özümü pis və tənha hiss edirəm. Onun yoxluğunu həmişə hiss edirəm. O, hər zaman bizim qəlbimizdədir. Allah ona rəhmət eləsin..."

Göründüyü kimi, ömür illərlə deyil, əməllərlə ölçülür. Tanınmış kinorejissor, səmimi insan, peşəkar pedaqoq Yalçın Əfəndiyev də qazandıqı nailiyyətlərə, həyatda göstərdiyi insanpərvərliyə görə sənətseverlərin və onu tanıyanların qəlbindədir...

Şəhla Əmirli
kinosünas

Azərbaycan

22 iyul 1884 – Filosof və tarixçi, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının akademiki Aleksandr Osipoviç Makovelski (1884-1969) anadan olub. 1920-1960-cı illərdə Bakı Dövlət Universitetində dərs deyib, akademiyanın Fəlsəfə İnstitutunun direktoru olub.

22 iyul 1941 – Xalq artisti, doktor Yusif Mehdi oğlu Muxtarov (1941 – 25.4.2010) Sabirabad rayonunun Kürkəndi kəndində doğulub. Filmlərdə, teletamaşalarda çəkilib. Filmlərin səsləndirilməsində iştirak edib.

22 iyul 1949 – Xalq artisti Yuri Nikolayeviç Baliyev (1949-2018) anadan olub. Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrının aktyoru olub, filmlərə ("Ovsunçu", "Hökmdarın taleyi" və s.) çəkilib.

22 iyul 1959 – Şair Akif Səməd (Akif Səməd oğlu Məmmədov; 1959-2004) Qazax rayonunun Astanbəyli kəndində anadan olub. "Uzaqlardan gəlirik", "Özümlə yol" və s. kitabların müəllifidir.

23 iyul 1883 – Ədəbiyyatşünas və publisist Abdulla Sur (Abdulla Ağa Məhəmməd oğlu Məhəmmədzadə; 1883 – 8.5.1912) anadan olub.

23 iyul 1916 – Azərbaycan təsviri sənətinin görkəmli nümayəndəsi, Xalq rəssamı, Dövlət mükafatı laureatı Maral Yusif qızı Rəhmanzadə (1916 – 16.3.2008) Bakıda anadan olub. Əsərləri Moskvada Tretyakov qalereyasında, digər xarici muzeylərdə saxlanılır.

23 iyul 1927 – Əməkdar rəssam Hafiz Əliabbas oğlu Zeynalov (1927 – 2.5.1996) Bakıda anadan olub. Tarixi mövzulu kompozisiyalar, tanınmış şairlərin portret-obrazları, məişət janrlı tablolar və natüramortların müəllifidir.

23 iyul 2011 – Tanınmış xanəndə, Əməkdar artist Sabir Nüsrət oğlu Mirzəyev (1942-2011) vəfat edib. Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının solisti olub. Muğam və xalq mahnılarının mahir ifaçısı kimi tanınır.

24 iyul 1937 – Xalq artisti, kinorejissor Yalçın Əliheydr oğlu Əfəndiyev (1937 – 10.12.2019) Bakıda doğulub. Cizgi və sənədli filmlərin müəllifidir, "Xatirələr sahili" bədii filminə quruluş verib. "Azərbaycantelefilm"nin bədii rəhbəri olub.

24 iyul 1949 – Əməkdar incəsənət xadimi, teatr rejissoru Oruc İzzət oğlu Qurbanov Bakıda doğulub. Müxtəlif teatrlarda çalışıb, 2017-ci ildə Lənkəran Dövlət Dram Teatrının baş rejissoru təyin edilib.

24 iyul 1949 – Əməkdar artist Tofiq Əbdülrəhim oğlu Hüseynov (1949 – 5.7.2020) Xırdalanda anadan olub. İrəvan, Sumqayıt Dram, Gənc Tamaşaçılar teatrlarında çalışıb. 2001-ci ildən Akademik Milli Dram Teatrının aktyoru olub, filmlərdə çəkilib.

24 iyul 1956 – Əməkdar artist Gülnar Əlifəğa qızı Salmanova (1956 – 25.10.2015) Salyan rayonunun Xılı qəsəbəsində doğulub. Musiqili Komediya Teatrının aktrisası olub.

24 iyul 2021 – Xalq artisti, müğənni Səməd Səmədov (17.9.1946 – 2021) vəfat edib.

25 iyul 1935 – Şair, publisist, Dövlət mükafatı laureatı Məstan Güner (Məstan Rəsul oğlu Əliyev; 1935-2010) Tovuz rayonunun Əsrik Cırdaxan kəndində anadan olub. Lirik şeirləri ilə yanaşı, uşaqlar üçün mənzum nağılları da müəllifidir.

25 iyul 1935 – Nasir, ədəbiyyatşünas Vasif Nəsiboğlu (Əfəndiyev; 1935-1997) anadan olub.

26 iyul 1915 – Əməkdar artist, teatr rejissoru Əliheydr Əbdüllə oğlu Ələkbərov (1915 – 14.3.1975) Bakıda anadan olub. Akademik Milli Dram Teatrında çalışıb. Azərbaycan Dövlət Teatr İnstitutunda dərs deyib.

26 iyul 1947 – Əməkdar mədəniyyət işçisi, tanınmış fotojurnalist, fotoressam Fərid Xabibullayeviç Xayrulin (1947 – 27.8.2020) Bakıda anadan olub.

26 iyul 1954 – Əməkdar mədəniyyət işçisi Rəhman Ağarəhim oğlu Quliyev (1954-2010) anadan olub. Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının direktoru olub.

26 iyul 1995 – Xalq yazıçısı, ədəbiyyatşünas, publisist, ictimai xadim İsmayıl Şıxlı (22.3.1919 – 1995) vəfat edib. "Dəli Kür", "Ayrılan yollar", "Ölən dünyam" romanlarının, povest və hekayələrin müəllifidir. Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının birinci katibi (1981-1987), Milli Məclisin deputatı (1990-1995) olub.

26 iyul 2008 – Xalq rəssamı Nadir Qənber oğlu Əbdürrəhmanov (5.12.1925 – 2008) vəfat edib. Azərbaycan Rəssamlar İttifaqı İdarə heyətinin sədri olub.

Dünya

22 iyul 1889 – Amerika rejissoru, qorxu filmlərinin yaradıcılarından Ceyms Veyl (James Whale; 1889-1957) anadan olub. Filmləri: "Köhnə qaranlıq ev", "Gözəgörünməz adam", "Dəmir maskalı adam" və s.

22 iyul 1926 – Rus yazıçısı Sergey Baruzdin (1926-1991) anadan olub. Əsərləri: "Qadınlar haqqında povest", "Yarpaq tökümlü" və s. Uşaqlar üçün kiçik hekayələrin müəllifidir.

23 iyul 1884 – Alman aktyoru, "Oskar" mükafatının ilk əcnəbi laureatı Emil Yanniçs (Emil Jannings; 1884-1950) anadan olub.

23 iyul 1888 – Amerika yazıçısı Reymond Çandler (Raymond Chandler; 1888-1959) anadan olub. Əsərləri əsasında "Dərin yuxu", "İkizlər qışqırtı" və s. filmlər çəkilib.

24 iyul 1802 – Fransız yazıçısı, tarixi və macəra romanlarının müəllifi Aleksandr (ata) Düma (Alexandre Dumas, pere; 1802 – 5.12.1870) anadan olub. Əsərləri: "Qraf Monte Kristo", "Üç müşkətör", "Dəmir maskalı adam", "Qara zanbaq", "Kraliça Marqo" romanları, "III Henrix və onun sarayı" dramı və s.

24 iyul 1803 – Fransız bəstəkarı Adolf Adan (Adolphe Charles Adan; 1803-1856) anadan olub. "Jizel" və "Korsar" baletlərinin müəllifidir.

24 iyul 1828 – Rus yazıçısı və ədəbiyyatşünası Nikolay Qavrilov (Çernişevski (1828-1889) anadan olub. Əsərləri: "Nə etməli" (roman), "İncəsənətin gerçəkliyə estetik münasibəti" (kulturoloji tədqiqat) və s.

24 iyul 1857 – Danimarka yazıçısı, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı (1917) Henrik Pontoppidan (1857-1943) anadan olub. Əsərləri: "Müqəddəs torpaq", "Xoşbəxt Pyotr", "Ölümlər çarlığı".

24 iyul 1931 – İtalyan rejissoru Ermanno Olmi (1931-2018) anadan olub. Filmləri: "Başmaqlar üçün ağac" (Kann festivalının qalibi, 1978), "Müqəddəs işçi düşkünü haqqında əfsanə" (Venetsiya festivalının qalibi, 1988) və s.

25 iyul 1905 – Yəhudi əsilli Avstriya yazıçısı, kulturoloq, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı (1981) Elias Kanetti (1905 – 1994) Bolqarıstanın Ruse şəhərində anadan olub. Əsərləri: "Şöhrətpərəstlik komediyası", "Kütlə və hakimiyyət" və s.

25 iyul 1929 – Rus yazıçısı, rejissor, aktyor Vasili Makaroviç Şukşin (1929 – 2.10.1974) anadan olub. Filmləri: "Belə bir oğlan yaşayır", "Qərībā adamlar", "Qırmızı başınağacı" (hər üçündə ssenarist, rejissor, sonuncu filmə həm də baş rol ifaçısı).

26 iyul 1856 – İngilis (İrland əsilli) yazıçı və dramaturq, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı (1925) Corc Bernad Şou (George Bernard Shaw; 1856 – 2.11.1950) Dublin şəhərində doğulub. "Kandida", "Pigmalion", "Şeytanın şagirdi" və s. pyesləri, "Artistin məhəbbəti", "Keşel Bayronun sənəti" romanlarının müəllifidir.

26 iyul 1885 – Fransız yazıçısı, psixoloq və bioqrafik romanların müəllifi Andre Morua (Andre Maurois – əsl adı Emile Salomon Wilhelm Herzog; 1885-1967) anadan olub.

26 iyul 1894 – İngilis yazıçısı Aldos Haksli (Aldous Leonard Huxley; 1894-1963) anadan olub.

26 iyul 1928 – Amerika kinorejissoru Stenli Kubrik (Stanley Kubrick; 1928-1999) anadan olub. Filmləri: "Spartak", "Lolita" və s.

Hazırladı: Vüqar Orxan

Teatr, kino, xoreografiya üzrə qabiliyyət imtahanları davam edir

Teatr, kino və xoreografiya istiqaməti üzrə 1200-dən çox abituriyent xüsusi qabiliyyət imtahanlarında iştirak üçün qeydiyyatdan keçib. Bu istiqamət üzrə xüsusi qabiliyyət imtahanları iyulun 8-dən etibarən keçirilir. İmtahanların avqustun 1-dək davam etməsi nəzərdə tutulub. Artıq 3 ildir ki, bu istiqamət üzrə imtahanlar həm ənənəvi, həm də onlayn formada təşkil olunur. Bakıda və Naxçıvanda təşkil edilən imtahanlarda indiyədək 700-ə yaxın abituriyent iştirak edib. Abituriyentlər imtahan tarixi və yeri barədə məlumatla qabiliyyət imtahanına buraxılış vəərəqlərində tanış olurlar.

Bu barədə Dövlət İmtahan Mərkəzindən (DİM) məlumat verilib. Bildirilib ki, buraxılış vəərəqlərini çap edilməsi barədə məlumat imtahana azı 3 gün qalmış DİM-in internet saytında yerləşdirilir. İmtahanın nəticələri 3 gün ərzində elan olunur və DİM-in say-

tına – hər bir imtahan iştirakçısının özünə aid səhifəsinə yerləşdirilir. Abituriyentlərin öz şəxsi səhifələrində program formaları yerləşdirilib. Qabiliyyət imtahanına buraxılış vəərəqlərini çap edən zaman abituriyent ixtisasına uyğun olan program formasını da çap etməli, ifa edəcəyi proqramı həmin formaya yazmalı və qabiliyyət imtahanına gələrək komissiyaya təqdim etməlidir.

Dədə Qorqud Türk dünyasının mənəvi mirasıdır

Bayburtda Dədə Qorqud Mədəniyyət və Sənət Festivalı davam edir

Xəbər verdiyimiz kimi, 18-23 iyul tarixində Türkiyənin Bayburt şəhərində 26-cı Beynəlxalq Dədə Qorqud Mədəniyyət və Sənət Festivalı keçirilir.

Festival çərçivəsində "Dədə Qorqud Türk dünyasının mənəvi mirası" mövzusunda panel təşkil edilib. Tədbirə Azərbaycandan da alimlər qatılıblar.

Panelin birinci hissəsinə professor Alpaslan Ceylan, ikinci hissəsinə professor Zakir Avşar sədrlik ediblər.

Azərbaycandan filologiya elmləri doktoru, türkololoq Firudin Ağasıoğlu, qorqudşünas alim Nailə Əskər, eləcə də Türk dünyasının digər tanınmış alimləri Ahmet Bican Ercilasun, Metin Ekici, Mutlu Türkmen, Fatih Kirişçiöglü və Kenan Çarboğa Dədə Qorqudun tarixi şəxsiyyət

kimi türk xalqlarının dəyərlərinin qorunmasına təsiri, ona aid hadisələrin coğrafiyası, bu sahədə qədim irsin tədqiqi, Dədə Qorqud dastanlarında adıçəkilən şəxslər və coğrafi adlar barədə fikirlərini bölüşüblər.

Professor Alpaslan Ceylan diqqətə çatdırıb ki, Dədə Qorqud hekayətləri ilə əlaqədar Azərbaycan başda olmaqla, bütün Türk dünyasında ortaqlar tarixi irsimizin dərinəndə araşdırılmasına ciddi ehtiyac var.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin müvafiq fərmanı ilə 2000-ci ildə Azərbaycanda "Kitabi-Dədə Qorqud" eposunun 1300 illik yubileyinin keçirildiyini xatırladan professor Zakir Avşar bu istiqamətdə görülən bütün işlərin ortaqlar tarixinə və mədəniyyətinə töhfələr verdiyini deyib.

Dədə Qorqud irsinin türk xalqlarının müasir düşüncəsinə təsir

imkanlarının geniş olduğunu ifadə edən natiqlər indiki Ermənistan ərazisindəki yerlər və tarixi mədəniyyət abidələri ətrafında müzakirələr aparıblar. Bildirilib ki, bu coğrafiyadakı bütün tarixi və mədəni izlər, insan amili ilə bağlı irs türk mənşəlidir.

Alimlər Azərbaycanda Dədə Qorqud irsi ilə bağlı aparılan tədqiqatları xüsusi qeyd ediblər. Qeyd olunub ki, türk dövlətləri arasında bu sahədə daha sıx əməkdaşlıq ortaqlar tariximizin və mədəniyyətimizin inkişafı üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Festival çərçivəsində Türk Dünyası Yazıçılar və Sənətcilər Fondu (TÜRKSAV) tərəfindən mükafatlandırma mərasimi də keçirilib. TÜRKSAV-ın sayca 24-cü "Türk dünyasına xidmət" mükafatlarının təqdimatında

Bayburtun rəhbər şəxsləri, festival iştirakçıları, yerli ictimaiyyətin nümayəndələri iştirak ediblər.

Bayburt Bələdiyyəsinin başqanı Hüküm Pekmezci, Bayburt valisinin müavini Göksel Yüksel, TÜRKSAV-ın rəhbəri Yavuz Gürler çıxışlarında ənənəvi Də-

də Qorqud festivalının önəmini, Türk dünyası qarşısında böyük xidmətləri ilə seçilən elm adamlarının davamlı olaraq mükafatlandırılmasını yüksək dəyərləndiriblər.

Laureatların heyət və fəaliyyətini əks etdirən fotoslaydlar göstərilib.

Sonra tanınmış alimlər Firudin Ağasıoğlu, Ahmet Bican Ercilasun, Alpaslan Ceylan və Fatih Kirişçiöglüya mükafatlar təqdim olunub. TRT AVAZ telekanalı da mükafata layiq görüldü.

Mehparə Sultanova
Ankara

Estoniyada "Azərbaycan naxışları"

Estoniyanın paytaxtı Tallində bu şəhərdə yaşayan azərbaycanlı rəssam Rövşən Quliyevin (Rövşən Nur) əsərlərindən ibarət "Azərbaycan naxışları" adlı sərgi keçirilib. Şəhərdəki Arxitektura və Dizayn Qalereyasında açılan sərgi Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin və Azərbaycanın Estoniyadakı Səfirliyinin dəstəyi ilə "Şuşa ili" çərçivəsində təşkil edilib.

Tədbirdə Türkiyənin Estoniyadakı səfiri xanım Başak Türkoğlu, Estoniyadakı Azərbaycan icmasının nümayəndələri, yerli ictimaiyyət və media təmsilçiləri iştirak ediblər.

Azərbaycanlı müğənni "Slavyan bazarı"nda uğur qazanıb

Müğənni, aktrisa və xoreoqraf Səbinə Quluzadə Belarusun Vitebsk şəhərində 31-ci "Slavyan bazarı" musiqi festivalı çərçivəsində keçirilən "Vitebsk – 2022" beynəlxalq estrada mahnısı ifaçılarının müsabiqəsində diploma layiq görüldü. 13-18 iyul tarixində keçirilən builki festival "Sənət vasitəsilə – sülhə və qarşılıqlı anlaşmaya!" devizi ilə gerçəkləşib.

14 ölkədən nümayəndənin iştirak etdiyi müsabiqənin ilk günündə Səbinə Quluzadə Rusiyanın tanınmış müğənnisi Vladimir Presnyakovun repertuarından İqor Nikolayevin bəstəsi olan "Sən orada deyilsən" mahnısını ifa edib. İfadan sonra tamaşaçılara Bakı haqqında danışan müğənni hər kəsi vətəninə daha yaxından tanımağa dəvət edib.

Müsabiqənin ikinci günündə isə həmyerlimiz amerikalı müğənni Demi Lovatonun "Confi-

dent" mahnısını ilə səhnəyə çıxıb. Münsiflər heyətinin qərarı ilə "Vitebsk – 2022"nin qalibləri Anna

Ölkəmizin Estoniyadakı səfiri Anar Məhərrəmov çıxış edərək qədim Şuşa şəhərinin Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olduğunu, 2022-ci ilin isə "Şuşa ili" elan edildiyini diqqətə çatdırıb.

Sərginin ölkələrimiz arasında mədəniyyət sahəsində əlaqələrə töhfə verəcəyini deyən səfir rəssam Rövşən Nura gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Sonra iştirakçılar ekspozisiya ilə tanış olublar. Sərgidə Şuşa və ölkəmizin digər gözəl guşələrini əks etdirən müxtəlif rəsm əsərləri, xalqlar nümayiş etdirilib.

Trubetskaya (Belarus) və Marta Vereçcia (İtaliya) seçilib.

Lalə

"James Webb" ən qədim qalaktikanın işığını qeydə alıb

13,4 milyard il yol qəlib...

ABŞ-ın Aerokosmik Agentliyi – NASA-nın 2021-ci ilin dekabrında kosmosa göndərdiyi "James Webb" teleskopu ən qədim qalaktikanın işığını qeydə alıb.

Harvard Astrofizika Mərkəzinin alimləri teleskopun göndərdiyi məlumatları təhlil edərək GLASS-z13 adı verilən qalaktikanın Günəş sisteminin yerləşdiyi qalaktikadan ("Süd yolu" – "Via Lactea") 33 milyard işıq ili uzaqda olduğunu bildiriblər. Məlumatla görə, GLASS-z13-un işığı "James Webb" teleskopu tərəfindən qeydə alınana qədər 13,4 milyard il yol qəlib.

Qeyd olunur ki, bu qalaktika "Böyük partlayış"dan (kainatın yaranması ilə bağlı kosmoloji nəzəriyyəyə görə, təxminən 13,8 milyard il əvvəl baş verib) 300 milyon il sonra meydana gəlib. GLASS-z13 indiyədək kosmosda qeydə alınmış qalaktikalardan 100 milyon il qocadır. "James Webb"-ün Yera göndərdiyi təsvirdə qalaktika ağ nüvəsi olan qırmızı damcı kimi görünür.

Xatırladaq ki, "James Webb" teleskopu kosmosa buraxıldıqdan bir ay sonra – 2022-ci ilin yanvarında Yerdən 1,5 milyon km məsafədə təyinat nöqtəsinə çataraq müşahidələrə başlayıb.

6,5 metr diametrlı güzgüsünü açan teleskop NASA, Avropa Kosmik Agentliyi və Kanada Kosmik Agentliyinin birgə layihəsidir. "James Webb" layihəsinə 10 milyard dollardan çox vəsait xərclənib.

"James Webb" teleskopu otuz ilə yaxın fəaliyyətdə olan məşhur "Hubble" teleskopunun davamçısıdır. Yeni teleskop Günəş sistemindeki obyektlərin müşahidə olunmasından tutmuş kainatda mümkün həyat izlərinin axtarışına kimi müxtəlif tapşırıqların yerinə yetirilməsi üçün nəzərdə tutulub. O, "Hubble" teleskopunun müşahidə etmiş olduğu obyektlərdən 10-100 dəfə daha zəif işıqlı obyektləri görmək gücündədir.

V.Kamal

Xronoqraf

Tarixdə bu gün

Zamanın səhifələrində qalan olaylar, faktlar...

620 il əvvəl...

20 iyul 1402-ci ildə Ankara yaxınlığında Əmir Teymurun qoşunları ilə Sultan İldırım Bəyazidin başçılıq etdiyi Osmanlı ordusu arasında tarixi döyüş olub. Asiyanın böyük hissəsinə hökmran olan iki türk sərkərdəsinin üz-üzə gəldiyi döyüşdə Teymurun ordusu qalib gəlib, Bəyazid əsir götürülüb. 1405-ci ildə Əmir Teymurun ölümündən sonra qurduğu dövlət süquta doğru getdi və Osmanlı dövləti güclənməyə başladı.

248 il əvvəl...

21 iyul 1774-cü ildə Rusiya ilə Osmanlı arasında 1768-ci ildən davam edən müharibə Küçük-Qaynarca sülhü ilə başa çatıb. Sazişə əsasən, Osmanlı Krım xanlığının müstəqilliyini, Azov dənizinin, Moldaviya və Valaxiyanın (indiki Rumıniya ərazisi) Rusiyanın nəzarətinə keçməsinə razılaşdı.

212 il əvvəl...

20 iyul 1810-cu ildə İspaniyanın Cənubi Amerikadakı müstəmləkəsi olan Kolumbiya müstəqilliyini elan edib. O vaxt Yeni Qranada adlanan Kolumbiya müstəqilliyini təsdiqləmək üçün İspaniya hökuməti ilə 15 il müharibə aparmalı oldu.

191 il əvvəl...

21 iyul 1831-ci ildə Belçika Niderland Krallığından ayrılaraq müstəqilliyini elan edib. XVI əsrdə İspaniyanın nəzarətinə düşən Belçika torpaqları 1714-cü ildə Avstriya tərəfindən işğal olunmuş, 1815-ci ildə isə Niderlandın nəzarətinə keçmişdi.

147 il əvvəl...

22 iyul 1875-ci ildə Azərbaycan milli mətbuatının müjdəçisi olan "Əkinçi" qəzetinin ilk sayı çapdan çıxıb. Bu tarix Azərbaycanda Milli Mətbuat Günü kimi qeyd olunur. Həsən bəy Zərdəbinin redaktoru olduğu qəzetin iki il ərzində 56 sayı işıq üzü görmüşdü. Maarifçi ideyaları ilə çar üsul-idarəsi dairelərini narahat edən nəşr 1877-ci ildə bağlandı.

104 il əvvəl...

20 iyul 1918-ci ildə Xalq Cümhuriyyəti və türk (Osmanlı) qüvvələrinin birgə Qafqaz İslam Ordusu daşnak-bolşevik "Bakı Kommunası" qoşunlarına daha bir zərbə endirərək Şamaxı şəhərini azad ediblər.

102 il əvvəl...

21 iyul 1920-ci ildə Şəmkir qəzasının Müşkülür kəndində Azərbaycanın zorla sovetləşməsi əleyhinə üsyan baş verib. Üsyan bolşevik Rusiyanın işğalçı XI ordusunun hissələri tərəfindən yatırılıb.

99 il əvvəl...

24 iyul 1923-cü ildə Yaxın Şərq və keçmiş Osmanlı imperiyası üzrə Lozannada (İsveçrə) 1922-ci ildə başlanan konfrans sülh sazişinin imzalanması ilə başa çatıb. Konfrans Osmanlının məcburən imza atdığı 1920-ci il Sevr müqaviləsini tanımayan Türkiyənin tələbi ilə çağırılmışdı. Sevr müqaviləsinə görə, Türkiyənin ərazisi Avropa dövlətləri tərəfindən bölüşdürülür, o cümlədən bir neçə vilayətin Ermənistan dövlətinə verilməsi nəzərdə tutulurdu. Lozanna konfransının yekun sənədi Sevr müqaviləsini ləğv etdi və Türkiyənin ərazisini indiki sərhədlər çərçivəsində təsbitlədi.

66 il əvvəl...

20 iyul 1956-ci ildə Fransanın Şimali Afrikadakı müstəmləkəsi olan Tunis müstəqilliyini elan edib. Üç əsrə yaxın Osmanlı imperiyasının tərkibində olmuş Tunis 1881-ci ildə Fransanın nəzarətinə keçmişdi.

48 il əvvəl...

20 iyul 1974-cü ildə Kiprin yunan rəhbərliyinin adanın şimalında yaşayan türklərə qarşı başladığı deportasiya və enosis (Kiprin Yunanıstana birləşdirilməsi) siyasətinə cavab olaraq adaya Türkiyə hərbi kontingenti yeridilib. 1571-1878-ci illərdə Osmanlının tərkibində olan Kipr həmin ilin Balkan müharibəsindən sonra Britaniyanın nəzarətinə keçmişdi. 1960-cı ildə Kipr müstəqilliyini elan etsə də, yunan və türk icması arasında münacişə adanı faktiki iki yere böldü. 1983-cü ildə Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti elan edildi.

29 il əvvəl...

23 iyul 1993-cü ildə Ermənistanın silahlı qüvvələri Ağdam şəhərini, rayonun Xıdırılı, Sarıcalı, Qiyaslı və Muradbəyli kəndlərini işğal ediblər. Sonrakı günlərdə erməni qüvvələri rayonun üçdə ikisini işğal etdi. Ağdam şəhəri və rayonun işğal altındakı kəndləri 44 günlük Vətən müharibəsinin nəticəsi olaraq, 2020-ci il noyabrın 20-də azad edildi.

21 il əvvəl...

22 iyul 2001-ci ildə Prezident Heydər Əliyevin fərmanı ilə Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradılıb.

Hazırladı: V.Orxan

3300 il tarixi olan möhür və xəncər tapılıb

Türkiyənin Kütahya vilayətində yerləşən və 8 min illik tarixi olan Tavşanlı qədim yaşayış yerində arxeoloji qazıntılar zamanı tarixi 3300 illik olan möhür və xəncər aşkar edilib.

Möhür və xəncər Bilecik Şeyh Edebali Universitetinin alimi Erkan Fidanın rəhbərliyi ilə aparılan qazıntılar zamanı tapılıb.

Tarixi əsərlər Türkiyənin Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi Mədəni İrs və Muzeylər Baş İdarəsinin Qazıntılar və araşdırmalar şöbəsinin sosial media hesabında paylaşılıb.

Tavşanlıda genişmiqyaslı arxeoloji ekspedisiya 2021-ci ildə başlanıb. Arxeoloqlar ərazidə bir çox yeni tapıntıların üzə çıxacağına ümid edirlər.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Bakı şəhəri, Moskva prospekti 1D
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-28-79 (baş redaktorun müavini)
431-57-72 (redaktor)
430-16-79; 530-34-38 (müxbirlər)
511-76-04 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az
Lisensiya № AB 022279. **İndeks:** 0187. **Qiyməti:** 60 qəpik

"Mədəniyyət" qəzetinin kompüter mərkəzində səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5072. **Sifariş:** 2038
Buraxılışa məsul: Fəriz Yunisli

Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir. Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.

Bank rekvizitləri:

Kapitalbank 1 saylı Yasamal filialı
Kod: 200037. **VÖEN:** 9900003611. **SWIFT:** AIIBAZ2XXX
Müxbir hesab: AZ37NABZ01350100000000001944

MADANIYYAT QAZETİ REDAKSIYASI
H/Hesab: AZ98AIIIB33080019443300232103. **VÖEN:** 1300358641